

แผนปฏิบัติการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙

ฝ่ายความหลากหลายทางชีวภาพ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แผนปฏิบัติการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙

แผนปฏิบัติการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ จัดทำขึ้นเพื่อรองรับและขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔ ในระยะเร่งด่วน โดยถ่ายถอดยุทธศาสตร์และมาตรการตามแผนแม่บทฯ ไปสู่การปฏิบัติ กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการแต่ละเรื่องให้สอดคล้องกับเป้าหมายระดับชาติด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ระยะเวลาดำเนินการ ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙) เพื่อให้สอดคล้องกับช่วงระยะเวลาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ้นสุดในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ แผนปฏิบัติการฯ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ ๔ ด้าน และแผนปฏิบัติการ ๑๑ เรื่อง ซึ่งประกอบด้วยแนวทางปฏิบัติ แผนงาน/โครงการ หน่วยงานรับผิดชอบ และงบประมาณในการดำเนินงาน สรุปได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บูรณาการคุณค่าและการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับ

- ๑.๑ แผนปฏิบัติการเสริมสร้างความตระหนักและให้การศึกษาด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
- ๑.๒ แผนปฏิบัติการบูรณาการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ อนุรักษ์ และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ

- ๒.๑ แผนปฏิบัติการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และปกป้องคุ้มครอง ความหลากหลายทางชีวภาพ
- ๒.๒ แผนปฏิบัติการลดภัยคุกคามและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
- ๒.๓ แผนปฏิบัติการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ
- ๒.๔ แผนปฏิบัติการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน
- ๒.๕ แผนปฏิบัติการจัดการความปลอดภัยทางชีวภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ปกป้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศ และบริหารจัดการเพื่อเพิ่มพูนและแบ่งปันผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ โดยสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว

- ๓.๑ แผนปฏิบัติการปกป้องคุ้มครองทรัพยากรพันธุกรรม
- ๓.๒ แผนปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาองค์ความรู้และระบบฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นมาตรฐานสากล

- ๔.๑ แผนปฏิบัติการจัดการองค์ความรู้และฐานข้อมูล
- ๔.๒ แผนปฏิบัติการสงวนรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ

สรุปเป้าหมาย ตัวชี้วัด และมาตรการ ตามแผนปฏิบัติการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙

ยุทธศาสตร์ ๑ บูรณาการคุณค่าและการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยมีส่วนร่วมในทุกระดับ

๑.๑ แผนปฏิบัติการเสริมสร้างความตระหนักและให้การศึกษาด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมาย

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ หน่วยงานของรัฐ ทั้งส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่น มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ

ตัวชี้วัด

๑. ร้อยละหรือจำนวนหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ มีความรู้ ความตระหนัก ถึงคุณค่าและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ
๒. มีและใช้แนวทางและแผนการเสริมสร้างความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน
๓. จำนวนกิจกรรม/เครือข่ายการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ที่มีการริเริ่มโดยภาคประชาชน
๔. มีโครงการ/กิจกรรมรณรงค์ด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มขึ้น
๕. มีสื่อประชาสัมพันธ์ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ เพิ่มขึ้น และมีช่องทางการสื่อสารครอบคลุมและเข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น

มาตรการ

- ๑.๑.๑ สร้างความตระหนัก ส่งเสริมการศึกษา การเรียนรู้ และถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ
- ๑.๑.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพในหลักสูตรของสถานศึกษาและสถาบันการศึกษา ตลอดจนปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่มีอยู่ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

๑.๒ แผนปฏิบัติการบูรณาการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมาย

๑. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ภาคส่วนโดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่นและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ
๒. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีแนวทางในการลดและขจัดแรงจูงใจที่มีผลร้ายต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมแรงจูงใจทางบวกที่สนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด

๑. มีคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพระดับหน่วยงาน สถาบัน และจังหวัด เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓๐
๒. มีเครือข่ายความร่วมมือเพิ่มขึ้นระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจ สถาบันการศึกษา และชุมชนท้องถิ่นในการดำเนินงานด้านอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ
๓. จำนวนกิจกรรมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการดำเนินงานด้านอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ
๔. มีแนวทางในการลดและขจัดแรงจูงใจที่มีผลร้ายต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมแรงจูงใจทางบวกที่สนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

มาตรการ

- ๑.๒.๑ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ และอนุรักษ์ตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง
- ๑.๒.๒ บูรณาการการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยสอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติ ภาคส่วนองค์กร จังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน
- ๑.๒.๓ เสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและประชาสังคมในการปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ ปันฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ ๒ อนุรักษ์ และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ

๒.๑ แผนปฏิบัติการอนุรักษ์ ปันฟู และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมาย

๑. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ลดอัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ รวมทั้งพื้นที่ป่าไม้ และระบบนิเวศชายฝั่ง
๒. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ การบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองและระบบนิเวศมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นเพื่อดำรงไว้ซึ่งความสามารถในการให้บริการทางนิเวศ
๓. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นมีสถานภาพการอนุรักษ์และการจัดการที่ดีขึ้น

ตัวชี้วัด

๑. อัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติมีแนวโน้มลดลง
๒. มีพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ
๓. ประกาศพื้นที่คุ้มครองทางทะเลเพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างน้อย ๑ แห่ง
๔. จำนวนโครงการฟื้นฟูระบบนิเวศที่เสื่อมโทรม อย่างน้อยจังหวัดละ ๑ โครงการ
๕. พื้นที่คุ้มครองที่มีอยู่ผ่านการประเมินประสิทธิภาพอย่างน้อยร้อยละ ๓๐
๖. ชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์ และชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น อย่างน้อย ๕ ชนิด มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น

มาตรการ

- ๒.๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพและความเข้มแข็งในการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองและพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมาย
- ๒.๑.๒ ลดอัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติและดำเนินการฟื้นฟูระบบนิเวศเสื่อมโทรมให้สามารถดำรงไว้ซึ่งความสามารถในการให้บริการทางนิเวศ เพื่อรองรับการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย
- ๒.๑.๓ จัดทำกลไกในการปกป้องคุ้มครองและฟื้นฟูชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นและชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามตามทะเบียนชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามของประเทศไทย
- ๒.๑.๔ อนุรักษ์และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางพันธุกรรมของพืชเกษตร ปศุสัตว์ สัตว์น้ำ สัตว์เลี้ยง สายพันธุ์ป่าและพื้นเมือง จุลินทรีย์ รวมถึงชนิดพันธุ์อื่นที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และนิเวศวิทยา
- ๒.๑.๕ พัฒนาและผลักดันให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามเป้าหมายและแนวทางการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและสัตว์ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายและกลยุทธ์ระดับโลก

๒.๒ แผนปฏิบัติการลดภัยคุกคามและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย

๑. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ลดการคุกคามจากกิจกรรมของมนุษย์ต่อชนิดพันธุ์และถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติโดยเฉพาะแนวปะการังและระบบนิเวศเปราะบางที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
๒. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีแนวทางในการผนวกเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนเครื่องมือ กลไก กฎระเบียบในการป้องกันผลกระทบต่อชนิดพันธุ์และถิ่นที่อยู่อาศัยจากภาวะมลพิษ การประมงเกินขีดจำกัดโครงการพัฒนา และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
๒. แนวทางในการผนวกเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพในมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

มาตรการ

- ๒.๒.๑ จัดการพื้นที่เกษตรกรรม การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการป่าไม้ อย่างยั่งยืนและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นหลักประกันในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศโดยผนวกประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในมาตรฐานสิ่งแวดล้อมในส่วนที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๒.๒ ควบคุมและป้องกันทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พื้นที่ชุ่มน้ำ และระบบนิเวศเปราะบางอื่น ที่อาจได้รับผลกระทบจากการขยายตัวของชุมชน ภาวะมลพิษ การประมงเกินขีดจำกัด และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- ๒.๒.๓ ควบคุมและจัดการประชากรของพืชและสัตว์ให้มีความสมดุลกับระบบนิเวศ รวมทั้งป้องกันภัยคุกคามจากโรคอุบัติใหม่ที่มีผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ
- ๒.๒.๔ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๒.๓ แผนปฏิบัติการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ

เป้าหมาย

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำเพิ่มขึ้นในทุกระดับ

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนนโยบาย และแผนในระดับต่างๆ ที่ได้รับการผนวกเรื่องการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ
๒. มีเครื่องมือ กลไก กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ ฟื้นฟู รักษา ระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ
๓. พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติของประเทศไทยได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศหรือแรมซาร์ไซต์เพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๕ แห่ง
๔. จำนวนระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับการยกระดับให้มีสถานภาพดีขึ้นกว่าเดิม
๕. จำนวนจังหวัดที่มีทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำของจังหวัด

มาตรการ

- ๒.๓.๑ บูรณาการเรื่องพื้นที่ชุ่มน้ำเข้าสู่นโยบาย และแผนในระดับต่างๆ
- ๒.๓.๒ ปกป้องคุ้มครองระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

<p>๒.๔ แผนปฏิบัติการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน</p>
<p>เป้าหมาย</p> <p>ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีการจำแนกระบุและจัดทำทะเบียนของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในระบบนิเวศวิทยาต่างๆ และเส้นทางการแพร่ระบาดที่สำคัญ</p> <p>ตัวชี้วัด</p> <p>มีข้อมูลทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานและเส้นทางการแพร่ระบาดตามลำดับความสำคัญ</p> <p>มาตรการ</p> <p>๒.๔.๑ จำแนก ระบุ และจัดลำดับความสำคัญของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน และเส้นทางการแพร่ระบาดควบคุมหรือกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง และดำเนินมาตรการจัดการเส้นทางการแพร่ระบาดเพื่อป้องกันการนำเข้าและการตั้งถิ่นฐานที่รุกราน</p>
<p>๒.๕ แผนปฏิบัติการจัดการความปลอดภัยทางชีวภาพ</p>
<p>เป้าหมาย</p> <p>ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้มีการบังคับใช้กฎหมายและข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวกับการควบคุม ดูแลมิให้เกิดผลกระทบทางลบต่อความหลากหลายทางชีวภาพจากการใช้เทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่</p> <p>ตัวชี้วัด</p> <p>มีเครื่องมือ กลไก สำหรับประเทศไทยในการกำกับดูแลด้านความปลอดภัยทางชีวภาพให้กับหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง</p> <p>มาตรการ</p> <p>๒.๕.๑ ควบคุมดูแลมิให้เกิดผลกระทบทางลบต่อความหลากหลายทางชีวภาพจากการใช้เทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่</p> <p>๒.๕.๒ ส่งเสริมความร่วมมือในการคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพและความปลอดภัยทางชีวภาพเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน</p>
<p>ยุทธศาสตร์ ๓ ปกป้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศ และบริหารจัดการเพื่อเพิ่มพูนและแบ่งปันผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพโดยสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว</p>
<p>๓.๑ แผนปฏิบัติการปกป้องคุ้มครองทรัพยากรพันธุกรรม</p>
<p>เป้าหมาย</p> <p>๑. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีกลไกและบังคับใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ในหน่วยงานหลักของประเทศที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม เพื่อรองรับพันธกรณีของพิธีสารนาโงยา</p> <p>๒. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ให้ครอบคลุมทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>ตัวชี้วัด</p> <p>๑. มีและใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ในหน่วยงานหลักของประเทศที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม</p> <p>๒. มีกลไกการดำเนินงานเพื่อรองรับพันธกรณีของพิธีสารนาโงยา</p> <p>๓. มีการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ที่ครอบคลุมทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง</p>

<p>มาตรการ</p> <p>๓.๑.๑ ปกป้องคุ้มครองแหล่งและทรัพยากรพันธุกรรมในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรม โดยเร่งรัดให้มีการจัดทำและปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกลไกในการเข้าถึง แบ่งปันผลประโยชน์ และติดตามตรวจสอบการใช้ทรัพยากรพันธุกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง</p>
<p>๓.๒ แผนปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ</p> <p>เป้าหมาย</p> <p>ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เพิ่มสมรรถนะในการแข่งขันของประเทศบนพื้นฐานของความหลากหลายทางชีวภาพ</p> <p>ตัวชี้วัด</p> <p>๑. เพิ่มสมรรถนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพจากฐานความหลากหลายทางชีวภาพ</p> <p>๒. มีระบบฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ</p> <p>มาตรการ</p> <p>๓.๒.๑ ส่งเสริมการวิจัยเพื่อเพิ่มมูลค่า</p> <p>๓.๒.๒ เสริมสร้างสมรรถนะในการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ</p> <p>๓.๒.๓ พัฒนาระบบข้อมูลและองค์ความรู้</p>
<p>ยุทธศาสตร์ ๔ พัฒน่องค์ความรู้และระบบฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นมาตรฐานสากล</p>
<p>๔.๑ แผนปฏิบัติการจัดการองค์ความรู้และฐานข้อมูล</p> <p>เป้าหมาย</p> <p>๑. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีการจัดการองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดนโยบายและแผนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ</p> <p>๒. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีกลไกในการบูรณาการและเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๓. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีองค์กรกลางในการขับเคลื่อนและใช้ประโยชน์ฐานข้อมูลที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน</p> <p>ตัวชี้วัด</p> <p>๑. มีระบบฐานข้อมูลทางวิทยาศาสตร์สนับสนุนการกำหนดนโยบายและแผนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ</p> <p>๒. สัดส่วนนักอนุกรมวิธานประจำอยู่ในหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มขึ้น</p> <p>๓. มีกลไกในการบูรณาการและเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพ</p> <p>๔. มีองค์กรกลางในการขับเคลื่อนและใช้ประโยชน์ฐานข้อมูลที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน</p> <p>มาตรการ</p> <p>๔.๑.๑ ส่งเสริมและพัฒนาระบบจัดการองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพรวมถึงการประยุกต์ใช้และถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน</p> <p>๔.๑.๒ พัฒนาและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นมาตรฐานสากล</p>

๔.๒ แผนปฏิบัติการสงวนรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมาย

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีข้อมูลและทะเบียนแห่งชาติเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้พื้นบ้านที่สนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัด

จำนวนฐานข้อมูลและทะเบียนแห่งชาติเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้พื้นบ้านที่สนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

มาตรการ

- ๔.๒.๑ ส่งเสริมและรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยสนับสนุนให้มีการประยุกต์ใช้ ถ่ายทอด และพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บูรณาการคุณค่าและการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับ

๑.๑ แผนปฏิบัติการเสริมสร้างความตระหนักและให้การศึกษาด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมาย ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ หน่วยงานของรัฐ ทั้งส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น รวมทั้งภาคส่วนต่างๆ มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ

- ตัวชี้วัด**
๑. ร้อยละหรือจำนวนหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ มีความรู้ ความตระหนัก ถึงคุณค่าและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ
  ๒. มีและใช้แนวทางและแผนการเสริมสร้างความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน
  ๓. จำนวนกิจกรรม/เครือข่ายการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ที่มีการริเริ่มโดยภาคประชาชน
  ๔. มีโครงการ/กิจกรรมรณรงค์ด้านการอนุรักษ์พันธุ์พืชใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มขึ้น
  ๕. มีสื่อประชาสัมพันธ์ด้านการอนุรักษ์ พันธุ์พืช ใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ เพิ่มขึ้น และมีช่องทางการสื่อสารครอบคลุมและเข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๑.๑.๑ สร้างความตระหนัก ส่งเสริมการศึกษา การเรียนรู้ และถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ	๑.๑.๑.๑ ส่งเสริมการจัดทำแผนงานการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ในทุกภาคส่วน	• จัดตั้งหน่วยประสานงานกลาง (focal point) และหน่วยดำเนินการ (implementation bodies) สำหรับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘	-
		• จัดทำแนวทางและแผนการดำเนินการสร้างเสริมความตระหนักและประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนถึงคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพ และพื้นที่ชุ่มน้ำ	ทส. (สผ.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> จัดทำแผนงานการประชาสัมพันธ์ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ โดยมุ่งเน้นประเด็นคุณค่าและความสำคัญต่อวิถีชีวิต สาเหตุหลักการสูญเสีย และขั้นตอนการแก้ไข 	มท. (อปท.) ภาคธุรกิจ สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐
	๑.๑.๑.๒ จัดทำ และพัฒนาสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญ และคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพให้ครอบคลุมและเข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมายในทุกภาคส่วน	<ul style="list-style-type: none"> จัดทำและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ตราสัญลักษณ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และข้อความ (Key Message) รวมถึงการประกวดคำขวัญ คำคม การคัดเลือก brand Ambassadors เพื่อใช้ประชาสัมพันธ์เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นที่สนใจต่อสาธารณชน 	ทส. (สผ. อสส. อสพ.) วท. (อพวช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> คัดเลือกพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงหรือชนิดพันธุ์พืชและสัตว์ที่มีความสำคัญเป็นพื้นที่นาร่องในการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ พันธุ์ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน 	ทส. (อส. อสส. อสพ.) วท. (วว.)	๒๕๕๙	๕.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ถึงความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพและความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับความรู้พื้นบ้าน และวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนผ่านทางสื่อและองค์กรในระดับต่างๆ รวมถึงองค์กรในระดับท้องถิ่นโดยใช้รูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย 	ทส. (สผ. สส. ปม. อส. ทช. สสภ. ทสจ. อสส. อสพ.) วท. (อพวช.) กษ. (กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๖.๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
			กรมการข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์ แผนไทยและการแพทย์ ทางเลือก) มท. (อปท.) กรมประชาสัมพันธ์ ภาครัฐกิจ สถาบันการศึกษา		
		<ul style="list-style-type: none"> • เผยแพร่กิจกรรมด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ของหน่วยงาน ชุมชน และบุคคลที่ประสบความสำเร็จผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ เช่น โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ แผ่นพับ โปสเตอร์ ป้ายประชาสัมพันธ์ขนาดใหญ่ เครือข่ายออนไลน์ (social network) วิทยุชุมชน หนังสือพิมพ์ 	ทส. (ปม. สสภ. ทสจ. อส. สผ. ทช.) กษ. (กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมการเกษตร) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์ แผนไทยและการแพทย์ ทางเลือก) กรมประชาสัมพันธ์ มท. (อปท.) ภาครัฐกิจ สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔๐.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> • เผยแพร่สร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ 	ทส. (อส. อสพ. ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๓.๖๕

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> เสริมสร้างความรู้และสร้างความตระหนักแก่เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ด้านเกษตรและกลุ่มส่งเสริมอาชีพ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน และเครือข่ายเกษตรกร โดยการอบรม จัดเวทีให้ความรู้ เอกสารเผยแพร่ความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ 	กษ. (กรมส่งเสริมการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> จัดทำสารคดี ภาพยนตร์สั้น สปอตรณรงค์ การ์ตูน รายงาน ข่าว สกู๊ป ข่าว ฯลฯ เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของประชาชน เผยแพร่ผ่านสื่อวิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และหนังสือพิมพ์ทั้งในระดับประเทศ ระดับภาค และระดับจังหวัด 	ทส. (อส. สผ. สส. อสพ. ปม.) ศธ. (สสวท.) กรมประชาสัมพันธ์ ภาครัฐกิจ สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๗๐.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> จัดทำและประกวดเว็บไซต์เกี่ยวกับฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และแหล่งเรียนรู้ความหลากหลายทางชีวภาพในทุกจังหวัด 	ศธ. (สสวท.) ภาครัฐกิจ สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> จัดทำจดหมายข่าวความหลากหลายทางชีวภาพในด้านต่างๆ และสอดแทรกประเด็นเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในจดหมายข่าวอื่นที่เกี่ยวข้อง อาทิ จดหมายข่าวพื้นที่ชุ่มน้ำ จดหมายข่าวแนวปะการัง จดหมายข่าวกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และอื่นๆ 	ทส. (สผ.) มท. (อปท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• สื่อสารผลงานและบริการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		• เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับสนธิสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพและพื้นที่ชุ่มน้ำ	กต. (กรมองค์การระหว่างประเทศ)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐
	๑.๑.๑.๓ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ถึง ความสำคัญ ของงานอนุรักษ์ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือ แลกเปลี่ยน ข้อมูล ด้านอนุรักษ์	• ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความสำคัญของอนุกรมวิธานแก่ผู้กำหนดนโยบายและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความสำคัญของงานด้านอนุกรมวิธานที่เป็นพื้นฐานการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพผ่านสื่อที่เหมาะสมตามกลุ่มเป้าหมาย	ทส. (อสพ. สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๕๐
		• จัดแสดงนิทรรศการ “Thai Discovery” ด้านอนุกรมวิธาน	ทส. (อส. อสป.) วท. (อพวช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร) องค์กรพัฒนาเอกชน	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• จัดและแลกเปลี่ยนนิทรรศการ Flora-Fauna Discovery (พืช-แมลง) กับพิพิธภัณฑ์ในประเทศและนานาชาติ	ทส. (อสพ. อส.) วท. (อพวช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๐๐
		• ผลักดันให้เกิดเครือข่ายพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา ระดับชาติ	ทส. (สผ.) วท. (อพวช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๑.๑.๑.๔ ส่งเสริมการให้ความรู้และความตระหนักที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพของพืช และสัตว์ โดยผสมผสานความสำคัญและความจำเป็นในการอนุรักษ์	• จัดงานวันรณรงค์การอนุรักษ์พันธุกรรมข้าว	กษ. (กรมการข้าว)	๒๕๕๙	๐.๕๐
		• จัดอบรมเรื่องการอนุรักษ์ข้าวป่าในสภาพธรรมชาติ	กษ. (กรมการข้าว)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๑๒
		• จัดอบรมเชิงปฏิบัติการนักพฤกษศาสตร์ท้องถิ่น และการใช้สิ่งมีชีวิตบ่งชี้คุณภาพสิ่งแวดล้อม	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๐
		• จัดค่ายเยาวชน และอบรมมัคคุเทศก์ในสวนพฤกษศาสตร์ สวนพฤกษศาสตร์วรรณคดีและสวนรวมพรรณไม้ป่า ๑๖ สวน	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๗.๐๐
		• ประชาสัมพันธ์ ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับองค์กรเพื่อเสริมสร้างความตระหนักแก่สาธารณชนถึงความสำคัญของพืชด้านต่างๆ	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐
		• จัดอบรมเสริมสร้างความตระหนักแก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกรถึงความสำคัญของพืชด้านต่างๆ	กษ. (กรมส่งเสริมการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๕๐
		• จัดแสดงพันธุ์ข้าวในศูนย์เรียนรู้พันธุกรรมข้าวพื้นเมืองไทย	กษ. (กรมการข้าว)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๒๐
		• จัดตั้งและปรับปรุงพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		• ประชาสัมพันธ์เสริมสร้างความตระหนักแก่สาธารณชนถึงความสำคัญของสัตว์พื้นเมืองสำคัญของโคขุนลำพูนในพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ และโคพื้นเมืองต่อการเกษตรไทย	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• ปรับปรุงศูนย์กีฏวิทยาป่าไม้ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• ให้ความรู้เรื่องธรรมชาติวิทยาสัตว์และพืชทะเล และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล	ทส. (ทช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๔.๕๐
		• ปรับปรุงนิทรรศการถาวรพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา	วท. (อพวช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๖๘.๐๐
	๑.๑.๑.๕ จัดกิจกรรมรณรงค์และการประชุมเพื่อสร้างความรู้ความตระหนักแรงจูงใจ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน	• จัดนิทรรศการหมุนเวียนเพื่อให้ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.) ศธ. (สสวท.) วท. (อพวช.) มท. (อปท.) ภาคธุรกิจ สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• จัดนิทรรศการหมุนเวียนเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ชุ่มน้ำ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๐
		• จัดค่ายเยาวชน ค่ายลูกเสือ-เนตรนารี ค่ายวิทยาศาสตร์ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (อสพ.) ศธ. (สสวท.) วท. (อพวช.) ภาคธุรกิจ สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		• จัดกิจกรรมฉลองเนื่องในวันสำคัญด้านความหลากหลายทางชีวภาพ (วันสากลแห่งความหลากหลาย	ทส. (สผ. สส. อสพ.) วท. (อพวช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๔.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		ทางชีวภาพ วันพื้นที่ชุ่มน้ำโลก ทศวรรษสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ วันสิ่งแวดล้อมโลก วันสิ่งแวดล้อมไทย วันนกอพยพโลก เป็นต้น) รวมทั้ง สอดแทรกเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพในวันสำคัญอื่นๆ เช่น วันเด็กแห่งชาติ สัปดาห์วิทยาศาสตร์	มท. (อปท.) ภาคธุรกิจ องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา		
		• จัดงานมหกรรมทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น	ทส. (สพท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๖๐.๐๐
		• จัดกิจกรรมสำหรับประชาชนทั่วไปด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น โครงการปลูกป่าปล่อยเต่าทะเล เป็นต้น	ทส. (ทช.) มท. (อปท.) ภาคธุรกิจ องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• จัดตั้ง ชมรม/กลุ่ม ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ/พื้นที่ชุ่มน้ำ	ทส. (สผ.) มท. (อปท.) องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐
		• จัดเสวนาวิชาการร่วมกับผู้นำชุมชน ราษฎรในพื้นที่	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๐
		• ส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้ในอาคารพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติ	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๗.๐๔
		• ส่งเสริมให้ความรู้และประโยชน์ของแมลงน้ำแก่เยาวชนและชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียง อสพ.	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๙	-

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๑.๑.๑.๖ เสริมสร้างสมรรถนะเจ้าหน้าที่และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งปรับปรุงและพัฒนาเทคนิค/ภาษาที่ใช้ในการเผยแพร่หรือสื่อสารข้อมูลความรู้เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพให้เข้าใจง่ายมีความเหมาะสมกับทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการติดตามและประเมินความ ต้องการเสริมสร้างสมรรถนะของหน่วยงานหรือบุคลากรในแต่ละระดับ	• จัดอบรมให้ความรู้และเสริมสร้างเทคนิคการถ่ายทอดความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่มีหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักวิชาการ มัคคุเทศก์ เจ้าหน้าที่อุทยานฯ ครู อาจารย์ รวมถึงเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ทส. (สผ. สส.)	๒๕๕๙	๑.๐๐
		• จัดอบรมมัคคุเทศก์ตามแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ให้มีความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน เพื่อให้สามารถนำไปสอดแทรกในการปฏิบัติงานประจำ	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๕๐
		• พัฒนาคู่มือ แนวทาง วิธีการ เทคนิคสำหรับใช้ในการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ การถ่ายทอดความรู้เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	๒.๐๐
	๑.๑.๑.๗ จัดประชุม อบรม สัมมนา เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	• จัดประชุมวิชาการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในฐานะพระมารดาแห่งการคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (อสพ. อสส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐
		• จัดประชุมวิชาการเนื่องในวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพและวันพืชมาน้ำโลก	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• จัดประชุมความหลากหลายทางชีวภาพประจำปีของหน่วยงาน	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• จัดสัมมนาและนิทรรศการเครือข่ายพฤกษศาสตร์ สากลเพื่อการอนุรักษ์	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๕๐
		• จัดอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจในคุณค่าและ ความสำคัญ และประโยชน์จากการอนุรักษ์และฟื้นฟู ความหลากหลายทางชีวภาพในระดับภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชน เพื่อการมีชีวิตรอยู่อย่างสอดคล้องปรองดอง กับธรรมชาติ	ศธ. (สสวท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องความหลากหลายทาง ชีวภาพในทะเลแก่ชุมชน	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๕๐
		• จัดอบรมเยาวชนไทยสู่แหล่งเรียนรู้สวนรุกขชาติใน พื้นที่ต่างๆ	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐
		• มอบรางวัลให้หน่วยงานด้านการประชาสัมพันธ์ หรือ สื่อที่มีการดำเนินงานด้านการนำเสนอรายการข่าว สาร คดี บทความ สิ่งพิมพ์ ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ หรือเห็นความสำคัญกับความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๒๐
		• โครงการพิจารณาผู้มีผลงานดีเด่นในงานด้านพื้นที่ ชุ่มน้ำ ของประเทศไทย เพื่อรับรางวัล Ramsar Conservation Awards ตามหลักเกณฑ์ที่สำนัก เลขาธิการอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำกำหนด เพื่อเสนอ ต่อคณะกรรมการบริหารอนุสัญญาฯ พิจารณา (ทุก ๓ ปี)	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๓๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๑.๑.๑.๙ เสริมสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและบทบาทของชุมชนท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยเฉพาะบทบาทสตรีในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมกิจกรรมอนุรักษ์ ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน และกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรในชุมชน ในกลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ส่งเสริมบทบาทสตรีในท้องถิ่น กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ให้ตระหนักถึงคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพในการประกอบอาชีพ 	กษ. (กรมส่งเสริมการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๕๐
๑.๑.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพในหลักสูตรของสถานศึกษาและสถาบันการศึกษา ตลอดจนปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่มีอยู่ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน	๑.๑.๒.๑ ผนวก/สอดแทรกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานและของสถานศึกษาทุกระดับ และปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่มีอยู่ให้ทันสมัย	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ สำหรับนักเรียน นักศึกษาสายวิทยาศาสตร์ทุกสาขา 	ศธ. (สพฐ. สกอ. สสวท.) มท. (อปท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ปรับปรุงหลักสูตรเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน 	ศธ. (สพฐ. สกอ. สสวท.) มท. (อปท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๙	๒.๐๐
	๑.๑.๒.๒ จัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนด้านความหลากหลายทางชีวภาพและสอดแทรกไว้ในสาระวิชาเดิมที่มีอยู่ในแต่ละระดับ	<ul style="list-style-type: none"> จัดพิมพ์หนังสือเสริมประสบการณ์ แผ่นพับ ภาพพลิก โปสเตอร์ สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) e-book e-learning ซีดีรอม วีดีทัศน์ เกมต่างๆ เป็นต้น แจกให้สถานศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั่วประเทศ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพในระดับประถมและมัธยมศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียน 	ศธ. (สสวท.) มท. (อปท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• ใช้ ๒๐ ชนิดพันธุ์สัตว์ ๑๐ ชนิดพันธุ์พืชซึ่งเป็นสัญลักษณ์ปีสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพของไทยเป็นสื่อการเรียนการสอน	ศธ. (สสวท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรการเรียนการสอนและนวัตกรรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	ศธ. (สสวท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๕.๐๐
		• สอดแทรกความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้ภายในชุมชนในหลักสูตรการเรียนการสอน	ศธ. (สสวท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้อยู่ในรูปของพื้นที่สาธิตหรือศูนย์ถ่ายทอดความรู้ที่มีลักษณะเป็นตัวอย่างที่ดีในการดำเนินกิจกรรม (best practice) รวมทั้ง การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เช่น โรงเรียนธรรมชาติ ห้องปฏิบัติการความหลากหลายทางชีวภาพ	ศธ. (สสวท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• จัดตั้งชมรม กลุ่ม ค่ายเยาวชน ค่ายวิทยาศาสตร์ ด้านความหลากหลายทางชีวภาพภายในสถานศึกษา และสถาบันการศึกษา และสนับสนุนให้มีการจัดทัศนศึกษา นอกสถานที่ในเรื่องเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (อสส.) ศธ. (สพฐ. สกอ.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๙	๓.๐๐

๑.๒ แผนปฏิบัติการบูรณาการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

- เป้าหมาย**
๑. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ภาคส่วนโดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่นและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ
  ๒. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีแนวทางในการลดและขจัดแรงจูงใจที่มีผลร้ายต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมแรงจูงใจทางบวกที่สนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

- ตัวชี้วัด**
๑. มีคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพระดับหน่วยงาน สถาบัน และจังหวัด เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓๐
  ๒. มีเครือข่ายความร่วมมือเพิ่มขึ้นระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจ สถาบันการศึกษา และชุมชนท้องถิ่นในการดำเนินงานด้านอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ
  ๓. จำนวนกิจกรรมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการดำเนินงานด้านอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ
  ๔. มีแนวทางในการลดและขจัดแรงจูงใจที่มีผลร้ายต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมแรงจูงใจทางบวกที่สนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๑.๒.๑ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพและอนุรักษ์ตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง	๑.๒.๑.๑ พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพของกลไกในการประสานการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับต่างๆ ในรูปแบบของคณะกรรมการหรือคณะทำงานจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	• จัดตั้งคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพระดับหน่วยงาน สถาบัน และจังหวัด เพื่อประสานการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับหน่วยงานและจังหวัด	ทส. (สสภ.) สธ. (กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์) ศธ. (สพฐ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		• พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพของกลไกการประสานและเชื่อมโยงการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับชาติ หน่วยงาน และจังหวัด	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
	๑.๒.๑.๒ จัดตั้งและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ	• สนับสนุนการจัดตั้งองค์กรเครือข่ายการบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์และถิ่นที่อยู่อาศัยในระดับท้องถิ่น	ทส. (อส. ทช. ทสจ.) มท. (จังหวัด อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		• จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มสมรรถนะชุมชนเมือง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำแผนชุมชนด้าน	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	ชีวภาพอย่างยั่งยืน	ความหลากหลายทางชีวภาพ			
		• จัดให้มีเวทีกิจกรรมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานพัฒนาและหน่วยอนุรักษ์	ทส. (สผ.) อก. มท.(อปท.) ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐
		• สร้างเครือข่ายการอนุรักษ์ที่ครอบคลุมถึงเพิ่มสมรรถนะและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่าย	ทส. (สผ. อส. อสพ.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐
		• สร้างความเข้มแข็งและองค์ความรู้ในการจัดการป่าชุมชนให้แก่ท้องถิ่น	ทส. (ปม.) มท. (อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		• สนับสนุนชุมชนผู้สูงอายุเฝ้าอาทรความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (ทสจ. นครนายก)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
	๑.๒.๑.๓ เสริมสร้างประสิทธิภาพและสมรรถนะในการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบังคับ มาตรการ และกลไกที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ พันธุ์ คุ้มครอง และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	• ศึกษาวิเคราะห์เพื่อจัดทำกฎหมายด้านความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อคุ้มครองชนิดพันธุ์และถิ่นที่อยู่อาศัย และกำกับดูแลการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๐๐
		• จัดอบรมเพิ่มประสิทธิภาพ และสมรรถนะให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบังคับ มาตรการ และกลไกที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ พันธุ์ คุ้มครอง และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	ทส. (สผ. ทช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๑.๒.๑.๔ ส่งเสริมและสร้างมาตรการ จูงใจในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างยั่งยืน รวมทั้ง ลดและขจัดแรงจูงใจ ที่ก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบต่อความ หลากหลายทางชีวภาพ ในทุกระดับ	• ศึกษาวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางในการลดและขจัด แรงจูงใจที่มีผลร้ายต่อความหลากหลายทางชีวภาพและ ส่งเสริมมาตรการจูงใจทางบวกที่สนับสนุนการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่าง ยั่งยืน	ทส. (สผ.) กค. (สำนักเศรษฐกิจการ คลัง) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๐๐
		• ศึกษาและพัฒนาการให้คุณค่าของระบบความสัมพันธ์ ระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นกับความหลากหลายทาง ชีวภาพในระบบนิเวศต่างๆ เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจใน การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๖.๐๐
		• ส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติตามหลักการการจ่าย คืนสำหรับบริการจากระบบนิเวศ (Payment for Ecosystem Services)	ทส. (สผ. อส. สพภ.) มท. (อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๕.๐๐
๑.๒.๑.๕ พัฒนากลไกทางการเงินและ กลยุทธ์ในการระดมทุน เพื่อสนับสนุน การบริหารจัดการความหลากหลายทาง ชีวภาพของประเทศ		• สำรองจัดทำทะเบียนแหล่งเงินทุน และประเมินความ คุ้มค่าของกิจกรรมอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ในทศวรรษที่ผ่านมา	ทส. (สผ.) สงป. สศช. วช.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		• วิเคราะห์และประเมินความต้องการงบประมาณ สนับสนุนการอนุรักษ์ตามประเด็นอุบัติใหม่ของอนุสัญญาฯ โปรแกรมงาน และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลายเรื่อง	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	๒.๐๐
		• จัดทำ dialogue ระหว่างผู้เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน งบประมาณ เช่น ผู้บริหารระดับสูง สำนักงบประมาณ นักการเมือง เพื่อให้มีความเข้าใจและสนับสนุนการจัดสรร งบประมาณดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> • ทบทวนกฎระเบียบแนวทางและกลไกการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมต่อโครงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชน 	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	-
		<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินความต้องการทางการเงินและการจัดทำกลยุทธ์การระดมทุนและขับเคลื่อนทรัพยากรด้านการอนุรักษ์ตามพันธกรณีภายใต้ข้อตกลงอาเซียน 	ทส. (สผ.) กต. (กรมอาเซียน) สศช. สงป.	๒๕๕๙	๙.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> • สนับสนุนทุนวิจัยตามแนวทางการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่ตอบสนองต่อแผนกลยุทธ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ปี ค.ศ. ๒๐๑๑-๒๐๒๐ และเป้าหมายไอจี ตามนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ 	วช. นร. (สกว.) วท. (สวทช.) ศธ. (สกอ.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๐.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> • ตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาวิจัยด้านอนุกรมวิธาน อาทิ กองทุนเพื่ออนุกรมวิธานไลเคน เป็นต้น 	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๐๕
	๑.๒.๑.๖ เสริมสร้างสมรรถนะของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ตามพันธกรณีของอนุสัญญา พิธีสาร และความตกลงที่เกี่ยวข้องกับปกป้องคุ้มครองอนุรักษ์ ฟันฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> • สรุบทบทเรียนเฉพาะเรื่องในการอนุวัติอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ 	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘	๑.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> • เสริมสร้างสมรรถนะการดำเนินงานตามพันธกรณีของพิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ 	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> • สนับสนุนผู้แทนประเทศไทยเข้าร่วมประชุมคณะทำงานวิชาการ (ATHEG, WG) คณะที่ปรึกษาทางวิทยาศาสตร์ วิชาการและเทคโนโลยี (SBSTTA) สมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (COP) สมัชชาภาคีพิธีสารคาร์ตาเฮนา (COP-MOP) 	ทส. (สผ. อส. ปม. ทช.) อสพ. อสส. ทช. สส.) วท. (อพวช. วว. ศช.) กษ. (กรมประมง) กรมการข้าว	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๗.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<p>สมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ และโครงการพันธมิตรสำหรับการอนุรักษ์นกอพยพ รวมถึงพันธกรณีที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน) สธ. (อย. กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก) กค. (กรมศุลกากร)</p>		
		<p>• เตรียมความพร้อม ความเห็น ท้าที่ ให้แก่ผู้แทนประเทศไทยเข้าร่วมเจรจาต่อรองในการประชุมภายใต้อนุสัญญาและความตกลงที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ทส. (สผ.) กษ. (กรมการข้าว)</p>	<p>๒๕๕๘-๒๕๕๙</p>	<p>๒.๕๐</p>
		<p>• ดำเนินความร่วมมือกับความตกลง/ความริเริ่มระหว่างประเทศต่างๆ และการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ : คณะทำงานแห่งอาเซียนว่าด้วยการอนุรักษ์ธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ (AWGNCB) ศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งอาเซียน (ACB) คณะกรรมการอิการุ่มน้ำโขง (Mekong River Commission) และอื่นๆ</p>	<p>ทส. (สผ.)</p>	<p>๒๕๕๘-๒๕๕๙</p>	<p>๒๙.๐๐</p>

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> เสริมสร้างสมรรถนะนักเจรจาต่อรองเพื่อสนับสนุนการเข้าร่วมประชุมเจรจาระหว่างประเทศด้านความหลากหลายทางชีวภาพ 	ทส. (สผ.) กต.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๙.๐๐
	๑.๒.๑.๗ พัฒนากลไกในการเชื่อมโยงการดำเนินงานตามอนุสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ ให้มีการดำเนินงานที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน	<ul style="list-style-type: none"> หารือเพื่อหาแนวทางดำเนินงานร่วมกันเชิงพื้นที่หรือประเด็นเดียวกันระหว่างหน่วยประสานงานกลางของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและอนุสัญญาไซเตส (CITES) จัดทำแผนปฏิบัติการร่วมระหว่างอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ อนุสัญญาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและอนุสัญญาว่าด้วยการแปรสภาพเป็นทะเลทราย 	ทส. (สผ. อส. ทช. ปม.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมการข้าว)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๒๐
	๑.๒.๑.๘ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพให้สอดคล้องกับเป้าหมายไอจี	<ul style="list-style-type: none"> ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ปี ค.ศ. ๒๐๑๑-๒๐๒๐ และเป้าหมายไอจี 	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๐๐
๑.๒.๒ บูรณาการการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยสอดคล้องเข้าสู่นโยบายและแผนระดับชาติภาคส่วน องค์กร จังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน	๑.๒.๒.๑ สอดแทรกประเด็นและการตระหนักเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพเข้าสู่นโยบายและแผนระดับชาติระดับจังหวัด ท้องถิ่น ชุมชน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาคเอกชน องค์กรทางธุรกิจ เป็นต้น โดยอาจอยู่ในรูปแบบ	<ul style="list-style-type: none"> ผลักดันเรื่องการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนเข้าสู่นโยบาย/แผนและมาตรการทั้งในระดับประเทศ จังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน รวมถึงในภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และพลังงาน 	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	ของควมริเริ่มที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ พื้นฟู และใช้ประโยชน์ ความหลากหลายทางชีวภาพ	• ศึกษาและจัดทำแนวทางการผสานประเด็นและความตระหนักในเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพเข้าสู่ นโยบายและแผนในภาคส่วนและระดับต่างๆ รวมถึงการ ถ่ายทอดสู่แผนในระดับจังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน	ทส. (สผ. สสภ. ทสจ.)	๒๒๕๘	๒.๐๐
		• ส่งเสริมให้ท้องถิ่นบูรณาการคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและมูลค่าการให้บริการของระบบนิเวศเข้าสู่ แผนพัฒนาระดับจังหวัดและท้องถิ่น	ทส. (สผ. สป.ทส.) มท. (จังหวัด อปท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• จัดการหรือเพื่อผสานประเด็นเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพเข้าสู่ นโยบายและแผนของหน่วยงานภาครัฐ และภาครัฐกิจ ตลอดจนภาคอุตสาหกรรม	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘	๑.๐๐
	๑.๒.๒.๒ พัฒนากลไกในการเชื่อมโยงองค์ความรู้และวิทยาการด้านต่างๆ รวมถึง มาตรการทางเศรษฐศาสตร์และสังคม เข้าสู่การกำหนดทิศทาง นโยบาย มาตรการ และแผนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	• สสำรวจทัศนคติเกี่ยวกับคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพในระดับนโยบาย เพื่อประเมินสถานการณ์ความตระหนักในความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘	๑.๐๐
		• ศึกษาจัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพของแผนระดับต่างๆ รวมทั้ง กลไกการสนับสนุนจากภาครัฐในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.) สศช. มท.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• ศึกษาและพัฒนาแนวทางในการประยุกต์ใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์ในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)		
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษา ประเมินมูลค่าการให้บริการของระบบนิเวศชนิดพันธุ์ สายพันธุ์ที่สำคัญ และสายพันธุ์พื้นเมืองในเชิงเศรษฐศาสตร์เพื่อการบูรณาการไว้ในแผนระดับต่างๆ บัญชีประชาชาติ และระบบการรายงานแห่งชาติ 	ทส. (สผ.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๙	๔.๐๐		
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของพื้นที่ที่มีความสำคัญทางความหลากหลายทางชีวภาพซึ่งมีศักยภาพสูงด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย 	ทส. (สผ.) กก. (ททท) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐		
๑.๒.๓ เสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและประชาสังคมในการปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ พันธุ์ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	๑.๒.๓.๑ จัดทำฐานข้อมูลภาคธุรกิจที่ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ ใช้ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นต้นทุนการผลิต และให้การสนับสนุนในการปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ พันธุ์ความหลากหลายทางชีวภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ปรับปรุงทะเบียนรายชื่อภาคธุรกิจที่มีการสนับสนุนหรือดำเนินโครงการ/กิจกรรมด้านการอนุรักษ์ พันธุ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน 	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘	๑.๐๐		
		<ul style="list-style-type: none"> รวบรวมและจัดทำทะเบียนข้อมูลภาคธุรกิจที่มีการใช้ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นต้นทุนในการผลิต 	ทส. (สผ.) อก.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐		
		<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูลภาคธุรกิจที่ดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ 	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	๒.๕๐		
	๑.๒.๓.๒ แสวงหาความร่วมมือและสร้างเครือข่ายพันธมิตรร่วมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> จัดประชุมหารือระดมความคิดเห็นร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และภาคธุรกิจเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ผลสัมฤทธิ์และอุปสรรคของการดำเนินงานที่ทำได้แล้ว สร้างความร่วมมือและเครือข่ายอนุรักษ์และใช้ประโยชน์สัตว์พื้นเมืองอย่างยั่งยืนร่วมกับภาคเอกชน 	ทส. (สผ.)	ทส. (สผ.) กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๘.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการอนุรักษ์แหล่งความหลากหลายทางชีวภาพ (คุ้งบางกระเจ้า ต้นแบบการมีส่วนร่วม) 	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๗.๕๒
	๑.๒.๓.๓ สนับสนุนให้ภาคธุรกิจจัดทำแผนธุรกิจและกองทุนที่สนับสนุนการดำเนินงานเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะกิจกรรมที่สนับสนุนองค์กรชุมชนหรือท้องถิ่นหรือเครือข่ายภาคประชาชน	<ul style="list-style-type: none"> จัดทำคู่มือ/แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับดำเนินกิจกรรมของทุกภาคธุรกิจในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน รวมถึงอบรมการดำเนินงานและใช้คู่มือ 	ทส. (สผ. อส.) ภาคธุรกิจ เครือข่ายภาคประชาชน	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> จัดตั้งสมาคม/มูลนิธิ ที่มีเจตนารมณ์เพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของภาคประชาชน 	เครือข่ายภาคประชาชน	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> จัดตั้งกองทุนสนับสนุนองค์กรเอกชน/ชุมชนท้องถิ่นในการดำเนินการดำรงรักษาพื้นที่ธรรมชาติ 	ทส. (สผ.) ภาคธุรกิจ	๒๕๕๘	๒.๐๐

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ อนุรักษ์ และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ

๒.๑ แผนปฏิบัติการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมาย

๑. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ลดอัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ รวมทั้งพื้นที่ป่าไม้ และระบบนิเวศชายฝั่ง
๒. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ การบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองและระบบนิเวศมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นเพื่อดำรงไว้ซึ่งความสามารถในการให้บริการทางนิเวศ
๓. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นมีสถานภาพการอนุรักษ์และการจัดการที่ดีขึ้น

ตัวชี้วัด

๑. อัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติมีแนวโน้มลดลง
๒. มีพื้นที่ป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ
๓. ประกาศพื้นที่คุ้มครองทางทะเลเพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างน้อย ๑ แห่ง
๔. จำนวนโครงการฟื้นฟูระบบนิเวศที่เสื่อมโทรม อย่างน้อยจังหวัดละ ๑ โครงการ
๕. พื้นที่คุ้มครองที่มีอยู่ผ่านการประเมินประสิทธิภาพอย่างน้อยร้อยละ ๓๐
๖. ชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์ และชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น อย่างน้อย ๕ ชนิด มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๒.๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพและความเข้มแข็งในการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองและพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมาย	๒.๑.๑.๑ ประเมินสถานภาพ/ศักยภาพของระบบนิเวศและศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบให้ครอบคลุมทุกมิติ เพื่อวางแผนการจัดการพื้นที่ที่เหมาะสม และสร้างกระบวนการยอมรับของชุมชนและสาธารณชน	• ประเมินสถานภาพ/ศักยภาพของระบบพื้นที่คุ้มครองประเภทต่างๆ และวิเคราะห์ผลกระทบให้ครอบคลุมทุกมิติในการสร้างกระบวนการยอมรับควบคู่กับการให้ความรู้	ทส. (อส. ทช.) กษ. มท. (อปท.) องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘	๓.๑๐
	๒.๑.๑.๒ ส่งเสริมการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ที่ช่วยส่งเสริมการจัดการพื้นที่คุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพ	• สำรวจและจัดตั้งพื้นที่คุ้มครองที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง	ทส. (ทช.) วท. มท. (อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		-ความเชื่อมโยงของระบบนิเวศแนวปะการัง ภูเขา ทะเลและป่าชายเลนในบริเวณอ่าวไทย -สำรวจและจัดตั้งพื้นที่คุ้มครองที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง (ไลเคน)	สถาบันการศึกษา		
	๒.๑.๑.๓ สนับสนุนการศึกษาสำรวจและวิจัยที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ระบบนิเวศตามธรรมชาติและองค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศต่างๆ	<ul style="list-style-type: none"> สำรวจติดตามตรวจสอบประเมินสถานภาพและจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศต่างๆ <ul style="list-style-type: none"> ติดตามตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศกอนหินใต้น้ำบริเวณอ่าวไทย สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศลุ่มน้ำ ปากแม่น้ำ แนวปะการัง ภูเขาทะเล และเกาะ สำรวจจัดจำแนกและประเมินสถานภาพของชนิดพันธุ์ไม้ป่าในพื้นที่อนุรักษ์และจัดทำระบบฐานข้อมูลตามบัญชีรายชื่อชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์ <ul style="list-style-type: none"> โครงการประเมินสถานภาพไม้หวงห้ามที่ถูกคุกคามในสภาพที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 	ทส. (สผ. ทช.) มท. (อปท.) สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน ทส. (ทช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๑๓.๕๐
		<ul style="list-style-type: none"> สำรวจจัดจำแนกและประเมินสถานภาพของชนิดพันธุ์ไม้ป่าในพื้นที่อนุรักษ์และจัดทำระบบฐานข้อมูลตามบัญชีรายชื่อชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์ <ul style="list-style-type: none"> โครงการประเมินสถานภาพไม้หวงห้ามที่ถูกคุกคามในสภาพที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ 	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๕.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๘.๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๒.๑.๑.๔ เพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันรักษาป่าเชิงรุก	<ul style="list-style-type: none"> จัดหาและเพิ่มขีดความสามารถเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสำรวจประเมินสถานภาพ ตรวจสอบติดตามการเปลี่ยนแปลงสภาพป่า สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ตรวจสอบสิทธิครอบครองในพื้นที่ป่าไม้ และจัดทำระบบฐานข้อมูล 	ทส. (ทช. ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔๐๐.๐๐
	๒.๑.๑.๕ พัฒนาสมรรถนะของบุคลากรเครือข่ายภาคประชาสังคมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย ในกระบวนการป้องกันและปราบปรามการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยป่าไม้	<ul style="list-style-type: none"> อบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถใช้กฎหมายระเบียบปฏิบัติ หลักการทางรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ในกระบวนการป้องกันและปราบปรามการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ รวมทั้งกฎหมายคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย 	ทส. (ทช.) ชุมชนท้องถิ่น สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	งบกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย/งบจังหวัด
	๒.๑.๑.๖ พัฒนาระบบและจัดตั้งพื้นที่คุ้มครองเพิ่มเติมในการคุ้มครองพื้นที่ที่มีระบบนิเวศ พิเศษเฉพาะรวมถึงชนิดพันธุ์ที่หายากอย่างมีประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> จัดทำมาตรการคุ้มครองเพิ่มเติมและกำหนดเขตพื้นที่อนุรักษ์ในระบบนิเวศเปราะบางและวางกรอบแนวทางการดำเนินงานเพื่อเชื่อมต่อระบบนิเวศ (corridor) 	ทส. (อส. ทช.) มท. (อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๒๐
	๒.๑.๑.๗ จัดให้มีระบบหรือช่องทางการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการรับฟังความคิดเห็น เพื่อนำมาจัดทำแผนงาน กำหนดมาตรการ ในการบริหารจัดการพื้นที่	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนและผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนงานมาตรการในการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองและถิ่นอาศัยในระดับท้องถิ่น 	ทส. (สผ. อส. ปม. ทช.) จังหวัด ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๖.๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	คุ้มครองและถิ่นอาศัย		สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก/สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด) ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘-๒๕๕๙	งบกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย/งบจังหวัด
	๒.๑.๑.๘ พื้นที่ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่กำหนด	<ul style="list-style-type: none"> กำหนดพื้นที่เป้าหมาย/ชุมชนที่มีความเชื่อมโยงด้านความหลากหลายทางชีวภาพเป็นโมเดล ภาคละ ๑ พื้นที่ (๕ พื้นที่) ดำเนินงานฟื้นฟูสภาพชุมชน/สังคม/สิ่งแวดล้อม โดยเน้นด้านการใช้พลังงาน/การคมนาคม/อุตสาหกรรมท้องถิ่น 	มท.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๐.๐๐
	๒.๑.๑.๙ จัดทำฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศความหลากหลายทางชีวภาพด้านต่างๆ ของประเทศ เพื่อวางแผนอนุรักษ์ พื้นที่ฟูและเฝ้าระวังรักษาระบบนิเวศ ชนิดพันธุ์ และพันธุกรรมที่มีความสำคัญ	จัดทำฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศความหลากหลายทางชีวภาพด้านการประมงให้มีความครบถ้วนและเป็นปัจจุบันอีกทั้งสามารถบูรณาการและเชื่อมโยงกัน得ระหว่างหน่วยงาน	กษ. (กรมประมง)	๒๕๕๘	๑๐.๐๐
๒.๑.๒ ลดอัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติและดำเนินการฟื้นฟูระบบนิเวศเชื่อมโยงให้สามารถดำรงไว้ซึ่งความสามารถในการให้บริการทางนิเวศ เพื่อรองรับการ	๒.๑.๒.๑ ดำเนินการปกป้องคุ้มครองอนุรักษ์ พื้นที่ฟูและบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยเฉพาะระบบนิเวศที่โดดเด่นมีความสำคัญต่อชุมชนได้รับการคุ้มครองจากต้นน้ำถึงปลายน้ำแบบบูรณาการ	กำหนดหลักเกณฑ์แนวทางการจัดการและเงื่อนไขการใช้ประโยชน์ให้เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่โดยบูรณาการและมีมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน	ทส. (ทช.) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด)	๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐๐.๐๐ งบกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย/งบจังหวัด

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)	
ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย	โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และเร่งรัดการฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำที่เสื่อมโทรมให้กลับคืนความสมบูรณ์โดยดำเนินการตามแนวพระราชดำริ		มท.(อปท.) สถาบันการศึกษา เครือข่าย			
		๒.๑.๒.๒ เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีต่อระบบนิเวศ	• รวบรวมความรู้เรื่องผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และพื้นที่ชุ่มน้ำ จำแนก ระบุ งานวิจัยที่จำเป็นและจัดทำมาตรการบรรเทาและเยียวยา	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘	๒.๐๐
			• จัดประชุมหารือและวางกรอบการดำเนินงานและเสนอแนะนโยบายเพื่อจัดการดูแลความหลากหลายทางชีวภาพและลดผลกระทบที่เกิดจากกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
			• จัดตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญเพื่อศึกษาและให้คำแนะนำ/ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการดำรงรักษาความหลากหลายทางชีวภาพให้สามารถช่วยสนับสนุนวัฏจักรของน้ำได้อย่างยั่งยืน	ทส. (สผ. อส. ทช.) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด) มท. (อปท.) สถาบันการศึกษา เครือข่าย	๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘	- งบกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย/งบจังหวัด

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> กำหนดนโยบายระยะยาวของประเทศไทยเกี่ยวกับการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อความหลากหลายทางชีวภาพ 	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘	๔.๐๐
	๒.๑.๒.๓ พื้นฟูระบบนิเวศโดยเฉพาะระบบนิเวศที่เสื่อมโทรมทั่วประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> สำรวจพื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่ป่า พื้นที่การเกษตร พื้นที่รกร้างว่างเปล่าทั่วประเทศเพื่อกำหนดแนวทางฟื้นฟู 	ทส.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> จัดทำแผนปฏิบัติการร่วมภาครัฐ ภาคธุรกิจเพื่อปลูกป่าฟื้นฟูแม่น้ำ ลำคลอง หนองบึง ไร่นาร้าง เพื่อฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพโดยคำนึงถึงการใช้ชนิดพันธุ์พื้นเมืองเป็นหลัก 	ทส. (สผ. อส. ปม.) ภาคธุรกิจ	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนโครงการนำร่องที่เกี่ยวข้องกับแนวทางและกลไกการดำเนินงานลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่าในประเทศกำลังพัฒนา (REDD+) 	ทส. (อส.)	-	-
		<ul style="list-style-type: none"> บูรณะฟื้นฟูและคุ้มครองพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในเขตพื้นที่สวนป่าเศรษฐกิจ เพื่อดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 	ทส. (อ.อ.ป.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๑๕.๕๖
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการเฉลิมพระเกียรติ “ปลูกต้นกล้า ป่าต้นน้ำ ถวายพ่อ” (พื้นที่เขื่อนที่ได้รับพระราชทานนาม ๙ แห่ง) (บำรุงรักษา) 	กพผ.	๒๕๕๘	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๒.๑.๓ จัดทำกลไกในการปกป้องคุ้มครอง และฟื้นฟูชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นและชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามตามทะเบียนชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามของประเทศไทย	๒.๑.๓.๑ จัดทำมาตรการเชิงนโยบาย กฎหมายและการจัดการรวมถึงแผนการปกป้องคุ้มครอง และฟื้นฟูชนิดพันธุ์พื้นเมือง ตลอดจนแหล่งที่อยู่อาศัย ดังกล่าวโดยให้ลำดับความสำคัญกับชนิดพันธุ์ที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ ใกล้สูญพันธุ์ และใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง	• จัดทำมาตรการ/แผนการคุ้มครองและฟื้นฟูพืชและสัตว์ในทะเบียนรายชื่อชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามของประเทศไทย	ทส. (สผ. อส. ทช.) กษ. (กรมประมง) สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๒๕
	๒.๑.๓.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนโดยการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ตลอดจนฝึกอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้อง และจัดตั้งเครือข่ายเพื่อดูแลคุ้มครองและฟื้นฟูชนิดพันธุ์พื้นเมือง	• จัดตั้งเครือข่ายคุ้มครองชนิดพันธุ์พื้นเมืองที่ถูกคุกคาม โดยชุมชนมีส่วนร่วม ควบคู่กับการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ความรู้	ทส. (อส.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง) มท. (อปท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๐๐
	๒.๑.๓.๓ ส่งเสริมบทบาทการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านอนุรักษ์ ฟื้นฟู และปกป้องคุ้มครองชนิดพันธุ์พืชและสัตว์นอกถิ่นที่อยู่อาศัย	• จัดทำโปรแกรมการอนุรักษ์และฟื้นฟูชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามนอกถิ่นที่อยู่อาศัย รวมถึงการนำกลับคืนสู่ธรรมชาติ -แผนงานอนุรักษ์ วิจัย เพาะขยายพันธุ์และฟื้นฟูสัตว์ป่า : เลียงผา เต่าบก กวางผา กบทูต ละมั่ง อีกราย กบอกหนาม พญาแร้ง แร้งเทาหลังขาว ไก่จุก และสัตว์เลื้อยคลานกลุ่ม Varanidae -แผนงานนำสัตว์ป่าคืนสู่ธรรมชาติ : นกกระเรียนพันธุ์ไทย เต่าบก กวางผา นกตะกรุม -โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูพันธุ์กรรมไม้หวงห้าม	กษ. (กรมวิชาการเกษตร) วท. สถาบันการศึกษา ทส. (อสส.) ทส. (อสส.) ทส.(อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๕๐.๐๐ ๑๐๐.๐๐ ๑๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<p>ที่ถูกคุกคามนอกถิ่นอาศัย</p> <ul style="list-style-type: none"> -โครงการขยายพันธุ์ไม้ป่าและการคืนพันธุ์กรรมสู่ถิ่นเดิม -โครงการบริหารจัดการเมล็ดพันธุ์ไม้ป่าในสภาพถิ่นเดิม 			
		<ul style="list-style-type: none"> • โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูระบบนิเวศหึ่งห้อยป่าชายเลนด้วยความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน 	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘	๑.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> • โครงการอนุรักษ์เพื่อสนองพระราชดำริ: การศึกษาชีววิทยา นิเวศวิทยาและอนุกรมวิธานของหึ่งห้อย เพื่อการอนุรักษ์โดยมีส่วนร่วมของชุมชน 	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘	๐.๒๐
		<ul style="list-style-type: none"> • โครงการศึกษาความหลากหลายทางพันธุกรรมของกล้วยไม้ป่ามูยที่เกิดจากการผสมพันธุ์ในรูปแบบต่างๆ 	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘	๐.๓๖
		<ul style="list-style-type: none"> • โครงการศึกษาการตั้งถิ่นฐานของราไมคอร์ไรซาร์หลังปล่อย้ำมูยในสภาพกึ่งธรรมชาติ 	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘	๐.๓๖
		<ul style="list-style-type: none"> • โครงการสำรวจความหลากหลายของชนิดพันธุ์และนิเวศวิทยาของแมลงปอในภาคเหนือของประเทศไทย เพื่อจัดทำพิพิธภัณฑ์แมลงสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ 	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๕๕
		<ul style="list-style-type: none"> • โครงการอนุรักษ์และขยายพันธุ์พืชที่ถูกคุกคามและเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ในสภาพปลอดภัย 	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๙๕

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• โครงการอนุรักษ์กล้วยไม้ไทย (รองเท้านารี หนวดตาชี รองเท้านารีปีกแมลงปอ สกุณสิรินธรเนี่ย สกุณเอื้องดินใบ ใผ่ เอื้องมือชะนี ฟ้ามุ่ย) และปลูกเลี้ยงฟื้นฟูประชากรในระบบนิเวศโดยการอบรมชุมชน	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๒๓
		• โครงการอนุรักษ์กล้วยไม้แบบบูรณาการ - กิจกรรมศึกษาและสำรวจกล้วยไม้ - กิจกรรมราไมเคอร์ไรซ่าในกล้วยไม้ - กิจกรรมกล้วยไม้ในสภาพปลอดภัย - กิจกรรมพัฒนาศักยภาพในการปลูกเลี้ยงกล้วยไม้ป่า แบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปางไคร้ จ. เชียงใหม่ เพื่อ การอนุรักษ์อย่างยั่งยืน - กิจกรรมทะเบียนเครื่องหมายพันธุ์กรรมกล้วยไม้ไทย - กิจกรรมธนาคารเมล็ดพันธุ์กล้วยไม้ไทย	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๖๗
		• ศึกษาการขยายพันธุ์ไม้ป่าหายากใกล้สูญพันธุ์เพื่อการอนุรักษ์และนำคืนสู่ธรรมชาติ	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• คัดกล้วยไม้สู่แหล่งกระจายพันธุ์ในธรรมชาติโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๖๐
		• อนุรักษ์และฟื้นฟูประชากรในระบบนิเวศของพรรณไม้ที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๘๐
		• อนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมืองนอกถิ่นอาศัยในหน่วยงานภาครัฐและเกษตรกร	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• อนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมืองนอกถิ่นอาศัยโดยเทคโนโลยีชีวภาพ	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐
		• จัดตั้งศูนย์วิจัยความหลากหลายทางชีวภาพด้านปศุสัตว์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐๐.๐๐
		• ปรับปรุงพันธุ์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพพืชอาหารสัตว์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๑๙
		• อนุรักษ์พันธุกรรมสัตว์พื้นเมืองไทยและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนด้วยเทคโนโลยีชีวภาพ	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๕๘
		• โครงการผลิตลูกพระโคจรดพระนังคัลแรกนาขวัญด้วยเทคโนโลยีชีวภาพ	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๕๐
		• การเก็บรักษาเชื้อจุลินทรีย์ทางปศุสัตว์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๐
		• โครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางด้านปศุสัตว์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๖๖
	๒.๑.๓.๔ สนับสนุนงานวิจัยและติดตามการเปลี่ยนแปลงชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามเพื่อการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์	• ศึกษาวิจัยชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามในแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ -ไลเคน -โครงการจัดสร้างแปลงอนุรักษ์พันธุ์กรรมไม้ในสภาพถิ่นเดิม -โครงการศึกษาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างป่าไม้และพลวัตรของระบบนิเวศป่าไม้เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ทส. (อส.) วท. กษ. สธ. องค์การพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๕.๐๐ ๐.๑๕ ๔๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามในแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ 	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๓.๒๐
		<ul style="list-style-type: none"> อนุรักษ์และขยายพันธุ์พืชที่ถูกคุกคามและเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ในสภาพปลอดภัย 	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๙๕
		<ul style="list-style-type: none"> อนุรักษ์กล้วยไม้ไทย (รองเท้านารี หนวดถาซี รองเท้านารีปีกแมลงปอ สกุสสิรินธรเนีย สกุสเอื้องดินใบไผ่เอื้องมือชะนี ฟ้ามุ่ย) และปลูกเลี้ยงฟื้นฟูประชากรในระบบนิเวศโดยการอบรมชุมชน 	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๒๓
	๒.๑.๓.๕ ดำเนินการฟื้นฟูชนิดพันธุ์ในแหล่งน้ำธรรมชาติที่ถูกคุกคาม และมีประชากรลดลง	<ul style="list-style-type: none"> จัดลำดับความสำคัญและวางมาตรการในการฟื้นฟูระบบนิเวศสำคัญ 	ทส. กษ.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		<ul style="list-style-type: none"> เพาะและขยายพันธุ์เพื่อเพิ่มจำนวนสัตว์น้ำและพืชน้ำที่อยู่ในสถานภาพถูกคุกคามในธรรมชาติ เพื่อความสมดุลของระบบนิเวศ 	ทส. กษ.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
	๒.๑.๓.๖ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ความรู้แก่ชุมชนท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้อง และจัดตั้งเครือข่ายเพื่อดูแล ปกป้องคุ้มครองและฟื้นฟูชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามในแหล่งน้ำธรรมชาติ	<ul style="list-style-type: none"> จัดตั้งเครือข่ายชุมชนเพื่อดูแล ปกป้องคุ้มครองและฟื้นฟูชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม 	ทส. กษ. มท.(อปท.) ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการเขตอนุรักษ์พันธุ์ปลา ประชาธิสุข (อ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์) 	กฟผ. กษ. (กรมประมง) จ.ขอนแก่น จ.หนองบัวลำภู	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๗๕

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๒.๑.๔ อนุรักษ์และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางพันธุกรรมของพืชเกษตร ปศุสัตว์ สัตว์น้ำ สัตว์เลี้ยง สายพันธุ์ป่าและพื้นเมือง จุลินทรีย์ รวมถึงชนิดพันธุ์อื่นที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และนิเวศวิทยา	๒.๑.๔.๑ ประเมินสถานภาพการใช้ประโยชน์ของสายพันธุ์สัตว์ในการผลิตปศุสัตว์ เพื่อรวบรวมข้อมูลและศักยภาพของชนิดพันธุ์สัตว์ที่มีอยู่ในประเทศไทย และใช้เป็นฐานในการพัฒนาปรับปรุงการผลิตสัตว์ในอนาคต รวมทั้งพัฒนาดัชนีชี้วัดความยั่งยืนในการใช้และการผลิตสินค้าปศุสัตว์	• สำรวจจัดจำแนกและประเมินสถานภาพของพันธุ์ปศุสัตว์และจัดทำระบบฐานข้อมูล	กษ. (กรมปศุสัตว์) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	
	๒.๑.๔.๒ อนุรักษ์และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางพันธุกรรมที่ใช้ในการผลิตอาหารและการเกษตร	• จัดทำแนวทางการระมัดระวังความเสียหายอันเนื่องมาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่อาจเกิดขึ้นต่อความหลากหลายทางพันธุกรรมทางการเกษตรและสายพันธุ์ป่า รวมทั้งชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์ เฉพาะถิ่นหายาก	ทส. (สผ.) วท. (ศช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘	๑๐.๐๐
		• พัฒนาเทคโนโลยีการเก็บรักษาเชื้อพันธุกรรมที่ใช้ในการผลิตอาหารและการเกษตร	ทส. กษ. สธ. มท. สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
	๒.๑.๔.๓ สำรวจ รวบรวมและศึกษาเชื้อพันธุกรรมพืชและสัตว์ป่า กลุ่มที่สำคัญจากแหล่งธรรมชาติและนอกถิ่นอาศัย	• สำรวจรวบรวมและศึกษาเชื้อพันธุกรรมพืชและสัตว์ป่าที่สำคัญจากแหล่งธรรมชาติและนอกถิ่นอาศัย	ทส. (ทช.)	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙
จากแหล่งพันธุกรรมต่างๆ	-โครงการบริหารจัดการเชื้อพันธุกรรมพืชป่าและสัตว์ป่าเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์โดยสอดคล้องกับกรอบการดำเนินงานของแผนกลยุทธ์ไอจี			๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		-โครงการจัดทำฐานข้อมูลสมรรถนะแหล่งเชื้อ พันธุกรรม -โครงการขยายพันธุ์ไม้ป่าและการคืนพันธุกรรมสู่ถิ่น เดิม -โครงการบริหารจัดการเมล็ดพันธุ์ไม้ป่านอกสภาพ ถิ่นเดิม			
		• สำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมข้าว	กษ. (กรมการข้าว)	๒๕๕๙	๓.๐๐
		• อนุรักษ์ข้าวป่าในสภาพธรรมชาติ	กษ. (กรมการข้าว)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๒๐
		• โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจาก พระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม ราชกุมารี สนองพระราชดำริโดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่ง ประเทศไทย	กฟผ.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๙๕.๐๐
		• รวบรวมและจัดทำข้อมูลพันธุกรรมระดับชีวโมเลกุล (ข้อมูลดีเอ็นเอ) ของพืชและสัตว์ป่าแต่ละชนิดที่สำคัญ จากแหล่งธรรมชาติ	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		• การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทาง ชีวภาพพืชอาหารสัตว์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
	๒.๑.๔.๔ ส่งเสริม และสนับสนุน ธนาคารเชื้อพันธุพืช สัตว์ และจุลินทรีย์	• จัดตั้ง/พัฒนาธนาคารเชื้อพันธุพืช สัตว์ และจุลินทรีย์ -โครงการจัดสร้างสวนรวมพันธุ์ไม้ป่า -โครงการปรับปรุงพันธุกรรมไม้ป่า -โครงการจัดสร้างธนาคารจุลินทรีย์ทางสัตวแพทย์	ทส. กษ. วท. สถาบันการศึกษา ทส. (อส.) กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐ ๓๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• โครงการสำรวจรวบรวมความหลากหลายทางชีวภาพของพืชพื้นเมือง พืชป่า ที่เป็นเครือญาติกับพืชปลูก	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๙๐
		• โครงการสำรวจความหลากหลายของพืชในภาคเหนือ - ความหลากหลายของพืชมีท่อลำเลียงบริเวณเขาหินปูนในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย - ความหลากหลายของพืชมีท่อลำเลียงบริเวณเขาหินปูนในอุทยานแห่งชาติดอยหลวง จังหวัดเชียงราย - ความหลากหลายของพืชมีท่อลำเลียงบริเวณเขาหินปูนในอุทยานแห่งชาติถ้ำผาไท จังหวัดลำปาง	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๕๐
		• โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมกล้วยไม้ : ธนาคารเมล็ดพันธุ์และราไมคอร์ไรซากล้วยไม้	ทส.(อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๖๐
		• โครงการปรับปรุงพัฒนาห้องเก็บรักษาพันธุกรรมพืชในสภาพปลอดเชื้อ ณ สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าฯ	ทส.(อสพ.)	๒๕๕๘	๘.๐๐
		• เครือข่ายคลังเก็บรักษาจุลินทรีย์แห่งประเทศไทย (TNCC) และเชื่อมโยงเครือข่ายระดับอาเซียน	วท. (สวทช. วว.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร) สธ. (กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		• โครงการธนาคารเชื้อพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้น้ำ เพื่อเก็บรวบรวมเชื้อพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้น้ำสายพันธุ์จากธรรมชาติและการเพาะเลี้ยงและปรับปรุงพันธุ์เก็บรักษาระยะยาวโดยวิธีแช่แข็ง การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อการปลูกเลี้ยงในโรงเรือนและระบบไฮโดรโปนิกส์	กษ. กรมประมง	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๒.๑.๔.๕ การลดความเสี่ยงจากการสูญเสียพันธุ์ของสายพันธุ์พืชพื้นเมืองและสัตว์พื้นเมืองโดยเก็บรักษาสายพันธุ์พืชพื้นเมืองและสัตว์พื้นเมืองของไทยในรูปแบบธนาคารดีเอ็นเอ (Bio-Bank)	• จัดทำทะเบียนพืชพื้นเมืองและสัตว์พื้นเมืองของไทย	ทส.(สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๐.๐๐
		• จัดทำ “ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ (DNA Fingerprint)” พืชพื้นเมืองและสัตว์พื้นเมืองของไทย	ทส.(สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๐.๐๐
		• จัดทำแหล่งเก็บรักษาพันธุ์พืชพื้นเมืองและสัตว์พืชพื้นเมืองของไทย ในรูปแบบที่มีชีวิต ไม่มีชีวิต (ซาก) และลายพิมพ์ดีเอ็นเอ	ทส. (สพภ.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๐.๐๐
	๒.๑.๔.๖ สนับสนุนงานวิจัยที่ดำเนินการโดยภาคธุรกิจ องค์กรพัฒนาเอกชนร่วมกับชุมชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุกรรมพืชและสัตว์พื้นเมืองอย่างยั่งยืน	• ส่งเสริมภาคธุรกิจ องค์กรพัฒนาเอกชนดำเนินการวิจัยพันธุกรรมพืชและสัตว์พื้นเมือง โดยแบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น -โครงการความร่วมมือทางวิชาการเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุกรรมพืชป่าและสัตว์ป่าที่เกี่ยวข้องกับสมดุลของระบบนิเวศป่าไม้	กษ. ทส. วท. องค์กรพัฒนาเอกชน ชุมชนท้องถิ่น ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
๒.๑.๕ พัฒนาและผลักดันให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามเป้าหมายและแนวทางการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและสัตว์ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายและกลยุทธ์ระดับโลก	๒.๑.๕.๑ จัดทำแนวทางและมาตรการที่สอดคล้องกับเป้าหมายและแนวทางการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและสัตว์	• จัดทำยุทธศาสตร์สำหรับการอนุรักษ์พืชที่ตอบสนองต่อเป้าหมายกลยุทธ์ทั่วโลกด้วยการอนุรักษ์พืช รวมถึงจัดทำแนวทางและกำหนดเป้าหมายการอนุรักษ์พืชในประเทศไทย	ทส. (สพ. อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๑.๐๐
	๒.๑.๕.๒ สร้างเครือข่ายและเสริมสร้างสมรรถนะเครือข่ายในการดำเนินงานตามเป้าหมายและแนวทางการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและสัตว์	• สร้างเครือข่ายการอนุรักษ์พืชรวมถึงเพิ่มสมรรถนะและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่าย	ทส. (อสพ. อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐

๒.๒ แผนปฏิบัติการลดภัยคุกคามและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

- เป้าหมาย**
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ลดการคุกคามจากกิจกรรมของมนุษย์ต่อชนิดพันธุ์และถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติโดยเฉพาะแนวปะการังและระบบนิเวศเปราะบางที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
  - ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีแนวทางในการผนวกเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

- ตัวชี้วัด**
- จำนวนเครื่องมือ กลไก กฎระเบียบในการป้องกันผลกระทบต่อชนิดพันธุ์และถิ่นที่อยู่อาศัยจากภาวะมลพิษ การประมงเกินขีดจำกัด โครงการพัฒนา และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
  - แนวทางในการผนวกเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพในมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๒.๒.๑ จัดการพื้นที่เกษตรกรรม การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการป่าไม้ อย่างยั่งยืนและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นหลักประกันในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ โดยผนวกประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในมาตรฐานสิ่งแวดล้อมในส่วนที่เกี่ยวข้อง	๒.๒.๑.๑ ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการเพาะปลูกพืชเกษตร และการเลี้ยงปศุสัตว์ โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติ	<ul style="list-style-type: none"> กำหนดมาตรฐานการเพาะปลูกพืชเกษตร และการเลี้ยงปศุสัตว์ โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติ 	ทส. กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์) มท. (อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
	๒.๒.๑.๒ ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและส่งเสริมให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติ	<ul style="list-style-type: none"> กำหนดมาตรฐานการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและส่งเสริมให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติ 	ทส. กษ. (กรมประมง) มท. (อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
	๒.๒.๑.๓ ใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพของพืชอย่างยั่งยืน รวมถึงการควบคุมเพื่อให้ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวจากพืชป่ามีความยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> จัดทำมาตรการส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์จากพืช ซึ่งได้มาจากแหล่งที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน จัดทำทะเบียน ติดตาม และตรวจสอบผลผลิตที่ได้จากพืชป่า จัดทำมาตรฐานรับรองผลผลิตจากพืชที่ได้มาจาก 	กษ. (กรมวิชาการเกษตร) ทส. (อส. สพภ.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร) สธ. (สถาบันการแพทย์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		แหล่งที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน <ul style="list-style-type: none"> • เสริมสร้างแรงจูงใจให้มีการใช้ประโยชน์จากพืชป่าอย่างยั่งยืนเพื่อป้องกันการเก็บเกี่ยวเกินศักยภาพ • จัดทำวิธีการและข้อเสนอแนะการเก็บผลผลิตจากป่าโดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ 	แผนไทย) มท. (อปท.) ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน		
	๒.๒.๑.๔ อนุรักษ์และคุ้มครองพันธุ์พืชป่าไม่ให้สูญพันธุ์เนื่องจากการค้าระหว่างประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> • ส่งเสริมการบังคับใช้และดำเนินการตามกฎหมายภายใต้อนุสัญญาไซเตสอย่างเคร่งครัด • ติดตาม ตรวจสอบสถานภาพชนิดพันธุ์พืชป่าที่มีการค้าขายระหว่างประเทศเพื่อจัดทำมาตรการคุ้มครอง • สนับสนุนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายเฝ้าระวังการค้าพืชป่าที่ผิดกฎหมาย 	ทส. (อส.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร) กต. กค. (กรมศุลกากร) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์กรพัฒนาเอกชน	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
๒.๒.๒ ควบคุมและป้องกันทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พื้นที่ชุ่มน้ำ และระบบนิเวศเปราะบางอื่น ที่อาจได้รับผลกระทบจากการขยายตัวของชุมชน ภาวะมลพิษ การประมงเกินขีดจำกัด และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	๒.๒.๒.๑ ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่ง และระบบนิเวศเปราะบางอื่น อย่างผสมผสานและบูรณาการตามโปรแกรมงานของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ	<ul style="list-style-type: none"> • วิเคราะห์ศักยภาพการรองรับผลกระทบในด้านต่างๆ จากกิจกรรมมนุษย์ของระบบนิเวศเปราะบาง เพื่อกำหนดมาตรการรักษาและควบคุมดูแลผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ <ul style="list-style-type: none"> -ความสามารถในการกลับสู่สภาพเดิมของแนวปะการังในน่านน้ำไทย -ผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพของโลก 	ทส. (ทช.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๗.๙๐
		เคน และราทะเล	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๑๐
		<ul style="list-style-type: none"> • ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ระบบนิเวศทะเล ชายฝั่งและเกาะ และระบบนิเวศเปราะบางอื่น 	ทส. (ทช.) มท. (จังหวัด อปท.) ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๖๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาผลกระทบต่อระบบนิเวศประมงบางจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและเตรียมมาตรการเพื่อรับมือในอนาคต 	ทส. (ทช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๕๐
		<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพื้นที่ที่เหมาะสมในการฟื้นฟูแนวปะการังที่ได้รับเสียหายจากปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาว 	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๙.๕๐
	๒.๒.๒.๒ ติดตามตรวจสอบผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศประมงบาง	<ul style="list-style-type: none"> จัดทำแนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาทบทวน ติดตามตรวจสอบ และวางมาตรการลดผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศต่างๆ จากโครงการพัฒนา 	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		<ul style="list-style-type: none"> ติดตามตรวจสอบและประเมินสถานการณ์สูญเสียระบบนิเวศทะเล ชายฝั่งและเกาะ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง และปัจจัยคุกคาม 	ทส. (ทช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๒๙.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ติดตามตรวจสอบสถานภาพถิ่นอาศัยตามธรรมชาติ นอกพื้นที่คุ้มครองทางทะเล ชายฝั่ง และเกาะ ที่ถูกคุกคามหรือถูกแบ่งแยก 	ทส. (ทช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการแปลงศึกษาถาวรและโครงสร้างสังคมพืชในสวนบ้านร่มเกล้าในพระราชดำริ จ.พิษณุโลก 	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๒๐
	๒.๒.๒.๓ ควบคุมกิจกรรมการประมงไม่ให้กระทบเสียหายรุนแรงต่อชนิดพันธุ์สัตว์น้ำที่ถูกคุกคาม และแหล่งที่อยู่อาศัย	<ul style="list-style-type: none"> ควบคุมกิจกรรมการประมงไม่ให้กระทบเสียหายรุนแรงต่อชนิดพันธุ์สัตว์น้ำที่ถูกคุกคาม และแหล่งที่อยู่อาศัย <ul style="list-style-type: none"> - โครงการเฝ้าระวัง ตรวจสอบติดตามและควบคุมการทำประมงพื้นที่ทั่วไปครอบคลุมพื้นที่ ๒๓ จังหวัดชายทะเล - โครงการเฝ้าระวัง ตรวจสอบติดตามและควบคุมการทำประมงพื้นที่แหล่งวางไข่และเลี้ยงตัวในวัยอ่อน 	กษ. (กรมประมง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๗๐.๐๐ ๒๙๗.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<p>ครอบคลุมพื้นที่ ๑๕ จังหวัดชายทะเล</p> <ul style="list-style-type: none"> - โครงการเสริมสร้างการจัดการชุมชนประมงต้นแบบ - โครงการยุวและเยาวชนประมง - โครงการการปฏิบัติงานร่วมเครือข่ายเฝ้าระวังการทำประมง 			<p>๓๒.๔๐</p> <p>๙.๐๐</p> <p>๕.๔๐</p>
		• กำหนดมาตรการแก้ไขผลกระทบการเก็บเกี่ยวสัตว์น้ำต่อปริมาณสัตว์น้ำสำรองและระบบนิเวศที่เป็นแหล่งวางไข่และอนุบาลตัวอ่อน	กษ. (กรมประมง)	๒๕๕๘	๐.๒๐
		• ส่งเสริมการจัดการสัตว์น้ำเพื่อการประมงตามข้อถือปฏิบัติเพื่อการประมงอย่างรับผิดชอบ (code of conduct for responsible fisheries)	กษ. (กรมประมง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• วิเคราะห์แนวโน้มปริมาณสัตว์น้ำต่อกำลังการจับและศักยภาพการจับสัตว์น้ำ	กษ. (กรมประมง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๐
		• ศึกษาเส้นทางและผลกระทบของชนิดพันธุ์ที่มีการเคลื่อนย้ายข้ามถิ่นภายในประเทศ	กษ. (กรมประมง)	๒๕๕๘	๑.๐๐
		• ทบทวนช่องว่างของกฎหมาย นโยบายที่เอื้อต่อการประมงอย่างยั่งยืน	กษ. (กรมประมง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
	๒.๒.๒.๔ วางกลไกควบคุมและติดตามตรวจสอบผลกระทบมลพิษต่อระบบนิเวศ	<ul style="list-style-type: none"> • กำหนดนโยบายและมาตรการบริหารจัดการมลพิษ • จัดทำและรักษาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO ๑๔๐๐๑ อย่างต่อเนื่องสำหรับกิจกรรมหลักประเภทโรงไฟฟ้า เขื่อน เขื่อน และสถานีไฟฟ้าแรงสูง • ติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำและสภาพแวดล้อมในพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาสาเหตุของมลพิษและผลกระทบต่อระบบนิเวศ 	<p>ทส. (คพ.)</p> <p>กฟผ.</p> <p>ทส. (สผ. คพ.) มท. (จังหวัด อปท.) สถาบันการศึกษา</p>	<p>๒๕๕๘-๒๕๕๙</p> <p>๒๕๕๘-๒๕๕๙</p> <p>๒๕๕๘-๒๕๕๙</p>	<p>๒๖๕.๓๐</p> <p>งบประจำปี กฟผ.</p> <p>๒๐.๐๐</p>

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> ติดตามและประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อม (คุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน น้ำทะเล และผลกระทบจากกากของเสียอันตราย) 	ทส. (คพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑,๑๗๗.๕๘
		<ul style="list-style-type: none"> ติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำทะเล ปริมาณมลสารในทะเลและปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสี (red tide) 	ทส. (ทช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๐.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> จัดให้มีระบบหรือช่องทางการมีส่วนร่วมของชุมชนประชาชนในการติดตามตรวจสอบผลกระทบของมลพิษ -แผนงานการสร้างเครือข่ายติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมโรงไฟฟ้าโดยชุมชนท้องถิ่น (โรงไฟฟ้าจะนะ, โรงไฟฟ้าพระนครเหนือ, โรงไฟฟ้าวังน้อย) 	กฟผ.	๒๕๕๘	๑.๗๐
๒.๒.๒.๕ ทบทวนหลักเกณฑ์ กฎระเบียบกฎหมายเพื่อวางรูปแบบ/กรอบแนวทางการหยุดยั้งการทำลายระบบนิเวศประเภทต่างๆ	<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาเพื่อทบทวน ปรับปรุงและยกระดับกฎระเบียบเกณฑ์ แนวทางปฏิบัติว่าด้วยการวิเคราะห์ผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพในกรณีระบบนิเวศเปราะบาง (เกาะ, ป่าต้นน้ำ) (Intensive biodiversity impact assessment) เข้าสู่นโยบายและกฎหมายการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม 	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	๒.๐๐	
	<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาจัดทำกฎระเบียบที่แก้ไขการใช้กฎหมายที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศธรรมชาติไปเป็นพื้นที่ใช้ประโยชน์ 	ทส. (ทช.)	๒๕๕๘	๓.๐๐	
๒.๒.๒.๖ ส่งเสริมกระบวนการชดใช้และเยียวยากรณี การพัฒนา ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาเพื่อผนวกมาตรการชดใช้และเยียวยาผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในกฎระเบียบ 	ทส.	๒๕๕๙	๕.๐๐	
	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมอาชีพทดแทนอาชีพที่เกี่ยวกับการทำลายหรือ ก่อให้เกิดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ 	กษ. (กรมประมง กรมส่งเสริมการเกษตร) มท. (อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐	

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๒.๒.๒.๗ จัดหาเงินทุนสนับสนุนการจัดกาารพื้นที่คุ้มครองหรือระบบนิเวศที่สำคัญ	• จัดทำมาตรการ/กลไกทางการเงินหรือเงินอุดหนุนจากผู้ได้รับประโยชน์ไปยังผู้รักษาทรัพยากร	ทส. กค. ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
๒.๒.๓ ควบคุมและจัดการประชากรของพืชและสัตว์ให้มีความสมดุลกับระบบนิเวศรวมทั้งป้องกันภัยคุกคามจากโรคอุบัติใหม่ที่มีผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ	๒.๒.๓.๑ ส่งเสริมให้มีการสำรวจโรคติดต่อที่มีความสำคัญระหว่างสัตว์ป่าและปศุสัตว์	• สำรวจโรคติดต่อที่สำคัญในหมู่ป่า • สำรวจโรคปากเท้าเปื่อยและโรคติดต่อสำคัญในกระทิง ณ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขาแผงม้า	ทส. (อสส.) ทส. (อสส. อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๕๐ ๗.๐๐
	๒.๒.๓.๒ ส่งเสริมให้มีการสำรวจโรคและสร้างมาตรการควบคุมป้องกันโรคติดต่อจากสัตว์สู่คน	• สำรวจวัณโรคในสัตว์เลี้ยงและความยุ่ง • สำรวจโรคในสัตว์ป่ากลุ่มชะมด-อีเห็น	ทส. (อสส.) ทส. (อสส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๕๐ ๑.๐๐
	๒.๒.๓.๓ ป้องกันการเกิดโรคระบาด	• แก้ไขปัญหาการเกิดโรคระบาดในกึ่ง	กษ. (กรมประมง)	๒๕๕๘	๗๒.๗๐
	๒.๒.๓.๔ การเฝ้าระวังโรคอุบัติใหม่และเชื้อดื้อยา	• โครงการสำรวจและศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของจุลินทรีย์ก่อโรคในปศุสัตว์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๒๐
		• โครงการสำรวจและเฝ้าระวังเชื้อดื้อยาในปศุสัตว์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๗๐
		• โครงการจัดตั้งธนาคารจุลินทรีย์ทางสัตว์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๘.๔๐
		• ป้องกันและควบคุมโรคอุบัติใหม่ในสัตว์ธรรมชาติ	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๗.๖๙
	๒.๒.๔ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	๒.๒.๔.๑. พัฒนาและส่งเสริมให้มีการดำเนินการตามวิธีการปฏิบัติที่ดีในการผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืนเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร สุขภาพ และความเข้มแข็งของชุมชน เช่น ส่งเสริมกิจกรรมเกษตรในชุมชนเมืองตามหลักแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	• ส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้สารสกัดทางชีวภาพ และเกษตรอินทรีย์แทนการใช้สารเคมี • สร้างองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรโดยการถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและถ่ายทอดเทคโนโลยีสมัยใหม่ผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	กษ. (กรมวิชาการเกษตร) กษ. (กรมส่งเสริมการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการขยายพื้นที่อนุรักษ์สัตว์น้ำเพื่อการประมงทะเลพื้นบ้าน และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 	กษ.(กรมประมง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		<ul style="list-style-type: none"> เผยแพร่องค์ความรู้การเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตปศุสัตว์ให้ได้มาตรฐานปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
	๒.๒.๔.๒ สนับสนุนให้สถานที่ราชการ สถานศึกษาและศาสนสถาน เป็นพื้นที่นำร่องกิจกรรมการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น ศูนย์รวบรวมพันธุ์ไม้พื้นถิ่น ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม พื้นที่สีเขียวในอาคาร เป็นต้น	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่ 	ทส. (สผ.) มท. (อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
	๒.๒.๔.๓ ส่งเสริมการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสามารถในการให้บริการของระบบนิเวศ และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ประกอบการท่องเที่ยว รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน 	ทส. กก. (ททท.) มท. (อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๘.๐๐
<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการพัฒนาศึกษาวิจัยและส่งเสริมการลงทุนเพื่อพัฒนาและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน 		ทส. (สผ.) ว. กก. สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-	
<ul style="list-style-type: none"> จัดทำและเสริมสร้างสมรรถนะในการดำเนินการตามกลไกการเฝ้าระวังและติดตามผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับท้องถิ่น 		ทส. (สผ.) กก. (ททท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐	

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• โครงการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔๙.๑๕
	๒.๒.๔.๔ สนับสนุนให้มีศูนย์รวบรวมองค์ความรู้ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และจัดแสดงการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ภูมิปัญญาวัฒนธรรมท้องถิ่น งานวิจัยชุมชน ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค จังหวัด และระดับท้องถิ่น	• โครงการศูนย์รวบรวมองค์ความรู้และจัดแสดงการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ	วท. (อพวช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔๐๐.๐๐
		• สนับสนุนศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้	ทส. (ทช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		• สร้างศูนย์พัฒนาการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของชุมชน	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๕.๕๐

๒.๓ แผนปฏิบัติการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ

เป้าหมาย ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำเพิ่มขึ้นในทุกระดับ

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนนโยบาย และแผนในระดับต่างๆ ที่ได้รับการผนวกเรื่องการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ
๒. มีเครื่องมือ กลไก กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ ใฝ่ระวัง รักษา ระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ
๓. พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติของประเทศไทยได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ หรือแรมซาร์ไซต์เพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๕ แห่ง
๔. จำนวนระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับการยกระดับให้มีสถานภาพดีขึ้นกว่าเดิม
๕. จำนวนจังหวัดที่มีทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำของจังหวัด

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	กิจกรรม/แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๒.๓.๑ บูรณาการเรื่องพื้นที่ชุ่มน้ำเข้าสู่ นโยบาย และแผนในระดับต่างๆ	๒.๓.๑.๑ สนับสนุนให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดทำแผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติ พร้อมทั้งผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแผนไปผสมผสานสอดแทรกเข้าสู่ นโยบาย และแผนในระดับจังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน	• ส่งเสริมให้การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำเป็นวาระแห่งชาติ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	-
		• จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการบูรณาการความหลากหลายทางชีวภาพ/พื้นที่ชุ่มน้ำ ในระดับนโยบาย และแผนแต่ละภาคส่วน	ทส. กษ. หน่วยดำเนินงานด้านพื้นที่ชุ่มน้ำ/ความหลากหลายทางชีวภาพ จังหวัด	๒๕๕๙	-
	๒.๓.๑.๒ จัดทำและสนับสนุนการดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติที่ดีสำหรับการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ	• การจัดทำคู่มือมาตรฐานการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	๐.๕๐
		• การรวบรวมแนวทางปฏิบัติที่ดีในการใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างชาญฉลาด	ทส. (สผ.) กษ. (กรมพัฒนาที่ดิน) มูลนิธิพื้นที่ชุ่มน้ำไทย Thai Water Partnership	๒๕๕๙	๒.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	กิจกรรม/แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการวางแผนการใช้ที่ดินเพื่อส่งเสริมการใช้พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างยั่งยืน 	ทส. (สผ.) กษ. (กรมพัฒนาที่ดิน) มูลนิธิพื้นที่ชุ่มน้ำไทย Thai Water Partnership	๒๕๕๙	๕.๐๐
	๒.๓.๑.๓ ผลักดันให้ประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพอยู่ในหลักเกณฑ์การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อคุ้มครองพื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่สำคัญทางความหลากหลายทางชีวภาพ และสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาและจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติและระดับนานาชาติ จำนวน ๕ แห่ง 	ทส. (ทน.)	๒๕๕๙	๑๒๕.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาผลกระทบของการขุดลอกหรือการดำเนินการใดๆ ที่อาจส่งผลเสียที่มากกว่าการได้แก่พื้นที่เก็บกักน้ำ โดยมีแผนการบริหารจัดการน้ำที่ได้มา รูปแบบการขุดลอกที่จะอนุรักษ์ระบบนิเวศ รูปแบบการพัฒนาแหล่งน้ำบางแห่งที่อยู่ใกล้ชุมชนให้เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจหรือให้สามารถใช้ประโยชน์ได้สูงสุด 	ทส. (ทน.)	๒๕๕๙	๒๐.๐๐
	๒.๓.๑.๔ ผลักดันให้มีการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เรื่อง ทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติของประเทศไทย และมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> จัดทำขอบเขตพื้นที่ชุ่มน้ำพร้อมแนวกันชนโดยประชาชนมีส่วนร่วม 	ทส. (สผ. ทสจ.) มท. (อปท.)	๒๕๕๘- ๒๕๕๙	๒.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> การติดตามผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ 	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	๐.๕๐
		<ul style="list-style-type: none"> การสำรวจและจัดทำทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำระดับจังหวัดทุกจังหวัด 	ทส. (สผ. ทสจ.) มท. (อปท.) ชุมชน	๒๕๕๙	๑๕๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	กิจกรรม/แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> ติดตามการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ เพื่อกำหนดขอบเขตการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำให้อยู่ในความสมดุล 	ทส. (สผ. ทน.) กษ. (กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน)	๒๕๕๙	๕๐.๐๐
	๒.๓.๑.๕ ฝสานการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานองค์กรพัฒนาเอกชน และชุมชนที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกันเพื่อผลักดันให้สามารถลดการสูญเสียระบบนิเวศ เช่น พื้นที่ชุ่มน้ำ ระบบนิเวศเกษตรบนพื้นที่สูง	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมบทบาทของชุมชนที่อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ 	ทส. สธ. ศธ. ชุมชนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา	๒๕๕๙	๑๙๕.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมความเข้าใจเรื่องมูลค่าบริการจากพื้นที่ชุ่มน้ำในเรื่องน้ำ การกักตุนต่อสุขภาพ และการกินดีอยู่ดี ตลอดจนความผาสุกของชุมชนที่เกี่ยวข้อง 	ทส. สธ. ศธ. ชุมชนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา	๒๕๕๙	๕.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมบทบาทสตรีท้องถิ่นในการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ 	ทส. สธ. ศธ. ชุมชนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
	๒.๓.๑.๖ ส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนการบริหารจัดการพื้นที่โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ควบคู่ไปกับการประเมินสถานภาพ/ศักยภาพในแต่ละระบบนิเวศที่มีความสำคัญและศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> วางรูปแบบและกฎเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับชุมชนท้องถิ่นในการเฝ้าระวังรักษาระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแผนยุทธศาสตร์/แผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำระดับจังหวัด 	ทส. สธ. ศธ. มท. (อปท) องค์กรพัฒนาเอกชน ชุมชนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	กิจกรรม/แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	ผลกระทบให้ครอบคลุมทุกมิติ	- ศึกษาการเกิดโรคในคนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ชุ่มน้ำ รวมทั้งพฤติกรรมเสี่ยงของประชาชนที่สัมพันธ์กับโรค ได้แก่ โรคพยาธิใบไม้ในตับ โรคพยาธิใบไม้ในเลือด โรคฉี่หนู และโรคที่เกิดจากแมลงพาหะนำโรคอื่นๆ เช่น ไข้เลือดออก มาลาเรีย เป็นต้น	จังหวัด		
		• ติดตามประเมินผลการดำเนินงานเพื่อเฝ้าระวังระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๙.๐๐
	๒.๓.๑.๗ ส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือ การ ป้องกัน และ ติดตาม ตรวจสอบเฝ้าระวังกิจกรรมและการใช้ประโยชน์ในระบบนิเวศต่างๆ	• ส่งเสริมการศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการพัฒนาของมนุษย์	ทส. ทส. (อปท.) จังหวัด ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
๒.๓.๒ ปกป้องคุ้มครองระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน	๒.๓.๒.๑ ดำเนินงานตามพันธกรณีโปรแกรมงาน ข้อมติของสมัชชาภาคีและการริเริ่มของอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ และอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ	• ติดตามตรวจสอบสถานภาพพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศหรือแรมซาร์ไซต์	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	๒.๕๐
		• พื้นฟูระบบพื้นที่ชุ่มน้ำและปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ - หนองเล็งทราย หนองอ่าง กว๊านพะเยา จังหวัดพะเยา - หนองกอมเกาะ จังหวัดหนองคาย - เขตห้ามล่าสัตว์ป่าดุนลำพัน จังหวัดมหาสารคาม - เขตห้ามล่าสัตว์ป่าวัดไผ่ล้อม จังหวัดปทุมธานี - เขตห้ามล่าสัตว์ป่าตาลเอน และพื้นที่ชุ่มน้ำทุ่ง	ทส. (อส.) มท. (กรมโยธาธิการและผังเมือง)	๒๕๕๙	๑๒.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	กิจกรรม/แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<p>มหाराช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา</p> <ul style="list-style-type: none"> - เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองแขว จังหวัดชัยภูมิ - เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองหัวคู จังหวัดหนองบัวลำภู - เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบ จังหวัดสงขลา 			
		<ul style="list-style-type: none"> • จัดตั้งเครือข่ายพื้นที่ชุ่มน้ำระดับชาติ - สนับสนุนให้มีการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่แรมซาร์ไซต์ ตลอดจนจัดทำมาตรฐานการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุ่มน้ำ 	<p>ทส. (สผ.)</p> <p>กก. (กรมการท่องเที่ยว)</p> <p>ททท.)</p>	๒๕๕๙	๒.๕๐
	๒.๓.๒.๒ นำเสนอให้พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญเป็นแรมซาร์ไซต์ (Ramsar site) และจัดทำแผนการจัดการอย่างมีส่วนร่วม กำหนดเขตอนุรักษ์/เขตการใช้ประโยชน์ พร้อมทั้งจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลการบริหารจัดการแรมซาร์ไซต์ เฉพาะแห่ง	<ul style="list-style-type: none"> • เสนอพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (แรมซาร์ไซต์) อย่างน้อยปีละ ๓ แห่ง 	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๕๐
<ul style="list-style-type: none"> • จัดทำแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์สำหรับพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศอย่างยั่งยืน โดยมีการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เป็นเขตพัฒนา เขตอนุรักษ์ พร้อมทั้งกำหนดแนวกันชนพื้นที่ และกิจกรรมที่สามารถกระทำได้และห้ามกระทำในพื้นที่ ปีละ ๒ แห่ง 		<p>ทส. (สผ. อส.)</p> <p>มท. (อปท.)</p>	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐๐.๐๐	
<ul style="list-style-type: none"> • จัดทำผังเมืองรวม/ผังเมืองเฉพาะเพื่อกำหนดให้พื้นที่ชุ่มน้ำธรรมชาติเป็นพื้นที่เขียวหรือพื้นที่อนุรักษ์ 		มท. (กรมโยธาธิการและผังเมือง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐๐.๐๐	
<ul style="list-style-type: none"> • การวางแผนการใช้ที่ดินเพื่อบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ 		กษ. (กรมพัฒนาที่ดิน)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๖๐.๐๐	
<ul style="list-style-type: none"> • การสำรวจ จำแนกและจัดทำฐานข้อมูลทะเบียนชื่อพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่น 		กษ (กรมพัฒนาที่ดิน)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๖.๐๐	

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	กิจกรรม/แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๒.๓.๒.๓ สํารวจพื้นที่ชุ่มน้ำเพิ่มเติมทั้งกายภาพและชีวภาพ และสังคมนาเศรษฐกิจเพื่อทบทวน และปรับปรุงทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสําคัญของประเทศไทยและทบทวนแก้ไข เพื่อเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถปกป้องคุ้มครองพื้นที่ชุ่มน้ำ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	• ปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อคุ้มครองพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ	ทส. (สผ. อส. ทช.) กษ. (กรมประมง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐
		• ศึกษาผลกระทบของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติการใช้พื้นที่ต่อระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพในพื้นที่ชุ่มน้ำบึงบอระเพ็ด	กษ. (กรมประมง) สถาบันการศึกษา (ม.มหิดล) จังหวัด	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๒.๐๐
		• ปรับปรุงและจัดทำข้อมูลพื้นที่ชุ่มน้ำเพื่อทบทวนและปรับปรุงทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสําคัญระหว่างประเทศ โดยใช้ภาพถ่ายออร์โธสตีร้อมกับภาพถ่ายทางดาวเทียม	กษ. (กรมพัฒนาที่ดิน)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓๗.๕๐
		• ศึกษาประชากรนกอพยพในพื้นที่ชุ่มน้ำที่อยู่ในพื้นที่อนุรักษ์	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๘.๐๐
		• ศึกษาชนิดและประชากรนกน้ำและนกอพยพในพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสําคัญเร่งด่วนในการศึกษา - เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขื่อนป่าสัก - พื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นเกาะต่างๆ ในภาคใต้ - พื้นที่ชุ่มน้ำลุ่มแม่น้ำมูล - พื้นที่ชุ่มน้ำลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง - พื้นที่ชุ่มน้ำที่ราบลุ่มภาคกลางตอนล่าง - พื้นที่ชุ่มน้ำแม่น้ำยม - พื้นที่ชุ่มน้ำปากแม่น้ำเวฬุ และอ่าวคุ้งกระเบน	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		• สํารวจสถานภาพพื้นที่พรุ/หนองบึงน้ำจืดในประเทศไทย	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	กิจกรรม/แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• ทบทวนสถานภาพพื้นที่ชุ่มน้ำทั่วประเทศ	ทส. (สผ. สป.ทส. อส. ทน. คพ. ทสจ. สสภ.) มท. (อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓๐.๐๐
		• ศึกษาผลกระทบของสภาวะโลกร้อนต่อการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ การเปลี่ยนแปลงประชากรและการสร้างรังวางไข่ของนกน้ำในประเทศไทยในพื้นที่ชุ่มน้ำ	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๕.๐๐
		• ประเมินสถานภาพทางประชากรและการแพร่กระจายของนกน้ำขนาดใหญ่ในพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศไทยเพื่อกำหนดกรอบด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูประชากร	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐
		• สำรวจและจัดทำทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่น ประเภทหนอง บึง พรุ ในแต่ละลุ่มน้ำ	ทส. (ทน.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๐.๐๐
		• ติดตามตรวจสอบสถานภาพและจัดทำขอบเขตพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่นทั่วประเทศ	กษ. (กรมพัฒนาที่ดิน) มท. (อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐๐.๐๐
	๒.๓.๒.๔ ๘สานการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานองค์กรพัฒนาเอกชน และชุมชนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชุ่มน้ำเข้าด้วยกัน เพื่อผลักดันให้สามารถลดการสูญเสียระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำลงอย่างมีนัยสำคัญภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๐	• จัดประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างองค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อเสนอผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชุ่มน้ำตลอดจนการแลกเปลี่ยนปัญหาและประสบการณ์ในการทำงาน • อนุรักษ์ ปรับปรุงและฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่น ประเภท หนอง บึง และพรุโดยไม่กระทบต่อระบบนิเวศธรรมชาติดั้งเดิม	ทส. (สผ. สส.) ทส. (ทน.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๙	๒.๕๐ ๕๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	กิจกรรม/แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคประชาชนเป็นผู้เสนอพื้นที่ชุ่มน้ำขึ้นทะเบียนเป็นแรมซาร์ไซด์ 	ทส. (สผ.) มท. (อปท.)	๒๕๕๙	-

๒.๔ แผนปฏิบัติการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน

เป้าหมาย ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีการจำแนกระบุและจัดทำทะเบียนของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในระบบนิเวศวิทยาต่างๆ และเส้นทางการแพร่ระบาดที่สำคัญ

ตัวชี้วัด มีข้อมูลทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานและเส้นทางการแพร่ระบาดตามลำดับความสำคัญ

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๒.๔.๑ จำแนก ระบุ และ จัดลำดับความสำคัญของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน และ เส้นทางการแพร่ระบาดควบคุม หรือกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มี ลำดับความสำคัญสูง และ ดำเนินมาตรการจัดการเส้นทางการแพร่ระบาดเพื่อป้องกันการ นำเข้า และการตั้งถิ่นฐานที่ รุกราน	๒.๔.๑.๑ จำแนก ระบุ และจัดลำดับ ความสำคัญของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน	• ปรับปรุงทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกัน ควบคุมและกำจัดของประเทศไทย	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐
		• ศึกษาและประเมินชนิดพันธุ์ต่างถิ่น รวมถึงจัดลำดับ ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในพื้นที่อนุรักษ์ -โครงการศึกษาและประเมินชนิดพันธุ์ต่างถิ่นในสวน พฤกษศาสตร์ สวนพฤกษศาสตร์วรรณคดีและสวนรวม พรรณไม้ป่า ๑๖ สวน	ทส. (อส.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔๓.๐๐
		• ศึกษา สำรวจ และจัดลำดับชนิดพันธุ์ต่างถิ่น รวมทั้ง จัดลำดับชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ส่งผลกระทบต่อความ หลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสุขอนามัยของชุมชน	จังหวัด มท. (อปท.) ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔๐.๐๐
	๒.๔.๑.๒ ศึกษา จำแนก จัดลำดับเส้นทาง และวิธีการเข้ามาของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น รวมทั้งศึกษา สำรวจ ในแง่ของการ แพร่กระจายและแนวโน้มการรุกราน ตลอดจนผลกระทบต่อระบบนิเวศ	• ศึกษา สำรวจ รวบรวม ประเมินเส้นทางและวิธีการเข้า มาของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นทั้งการตั้งถิ่นฐานและติดเข้ามา กับสิ่งอื่น รวมถึงปัจจัยในการแพร่ระบาด แนวโน้ม และ ความรุนแรงในการรุกรานและผลกระทบต่อความ หลากหลายทางชีวภาพ และจัดทำมาตรการกำจัด/ ควบคุม เช่น	ทส. (อสส.) กษ. (กรมประมง กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์) คค. (กรมเจ้าท่า)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> -นำเข้าเพื่อเป็นสัตว์เลี้ยง สัตว์สวยงามใน aquarium และ terrarium เหี่ยว และอาหาร -นำเข้าเพื่อการศึกษาวิจัย : โครงการการจัดทำแผนประชากรสัตว์ -ติดตามจากน้ำอับเฉาและชนิดพันธุ์เกาะติด : โครงการศึกษาชนิดพันธุ์ต่างถิ่นและชนิดพันธุ์เกาะติด (biofouling) จากกิจกรรมการเดินเรือ -นำเข้าเพื่อประโยชน์ทางการเกษตรและปศุสัตว์ -นำเข้าเพื่อประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ -ติดมากับการท่องเที่ยว และอื่นๆ 			
		<ul style="list-style-type: none"> • ติดตาม ตรวจสอบชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานแล้ว และมีแนวโน้มรุกรานที่สำคัญ และดำเนินปฏิบัติการกำจัด/ควบคุม 	ทส. (อส.) กษ. (กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> • จำแนกชนิดและจำนวนของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่เข้ามาในแต่ละเส้นทาง เพื่อหาเส้นทางที่มีชนิดพันธุ์เข้ามาในประเทศมากที่สุด 	คค. (กรมเจ้าท่า) กษ. (กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมประมง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> • ศึกษาเส้นทางและผลกระทบของชนิดพันธุ์ที่มีการเคลื่อนย้ายข้ามถิ่นภายในประเทศ 	กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> • มดต่างถิ่นที่รุกรานที่มีผลกระทบต่อสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังในพื้นที่อนุรักษ์ 	ทส. (อสพ. อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	
	๒.๔.๑.๓ ปรับปรุงกลไก และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่น และชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน	<ul style="list-style-type: none"> • จัดทำแนวทางประเมินชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่อาจส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ เศรษฐกิจ และสุขอนามัยของประชาชนในประเทศไทย 	ทส. (สผ.) วท. (อพวช.) กษ. (กรมประมง กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> • โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อทำคู่มือการดูแลจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่น (both exotic and invasive alien species) ในสวนพฤกษศาสตร์ 	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘	๐.๓๐
		<ul style="list-style-type: none"> • ขยายขอบเขตการดำเนินงานของหน่วยงานภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับ CITES IPPC OIE ให้ครอบคลุมเรื่องชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานและสอดคล้องกับการดำเนินงานสากล 	ทส. (อส.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร สำนักงานมาตรฐานสินค้า เกษตรและอาหาร แห่งชาติ กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๘.๐๐
	๒.๔.๑.๔ จัดทำ พัฒนา ปรับปรุง กลไก เกณฑ์ กฎระเบียบ เพื่อควบคุม ดูแล กำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่คุกคามความหลากหลายทางชีวภาพ	<ul style="list-style-type: none"> • พัฒนากฎ/ระเบียบ/แนวทาง หรือระบบการควบคุมดูแลการแพร่กระจายของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน และจัดทำกลไกการป้องกัน ประเมินวิเคราะห์ ความเสี่ยงของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นที่เข้ามาใช้ประโยชน์ในประเทศ 	กษ. (กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> ปรับปรุงมาตรการ กฎระเบียบ กลไกการดำเนินงานทางกฎหมายและวิธีปฏิบัติในการบริหารจัดการให้สามารถป้องกัน ควบคุมและกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นในพื้นที่อนุรักษ์สอดคล้องกับการดำเนินงานสากล 	ทส. (อส. สผ.) กท. (กองทัพเรือ)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษากฎหมาย มาตรการ กลไกที่เกี่ยวข้องกับชนิดพันธุ์ต่างถิ่นทางทะเล เพื่อวางมาตรการ กลไกภายในประเทศให้สามารถควบคุมและจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานทางทะเลได้ 	คค. (กรมเจ้าท่า)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
	๒.๔.๑.๕ ส่งเสริมการศึกษาวิจัยด้านการนำชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานหรือมีแนวโน้มที่รุกรานไปใช้ประโยชน์	<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาวิจัยการนำชนิดพันธุ์ต่างถิ่นไปใช้ประโยชน์เพื่อลดปัญหาการแพร่ระบาด 	มท. (อปท.) วท. (สวทช.) สถาบันการศึกษา ชุมชน วช.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาเปรียบเทียบประโยชน์และผลกระทบของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นในด้านสิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ เศรษฐกิจ 	ทส. (ออป.) วท. (สวทช.) กษ. (กรมชลประทาน) วช. สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๘.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีผลต่อการแพร่กระจายของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น 	ทส. (สผ.) สถาบันการศึกษา วช.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาวิธีการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในการป้องกัน ควบคุม กำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน 	กษ. (กรมวิชาการเกษตร) กรมส่งเสริมการเกษตร	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๑.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
			กรมชลประทาน กรมประมง) ทส. (อส.) วท. (สวทช.) วช. ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืช โดยชีววินทรีย์แห่งชาติ		
		• โครงการวิจัยการปลูกทดสอบแม่ไม้โรฟิลลา เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์คุณภาพสูง	ทส. (ออป.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๕๐
	๒.๔.๑.๖ ติดตามและเฝ้าระวังการรุกรานของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น	• ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังติดตาม กำจัด ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน	จังหวัด กษ. (กรมส่งเสริมการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• เฝ้าระวังการแพร่ระบาด และลดผลกระทบของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน	ทส. (อส.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
	๒.๔.๑.๗ เสริมสร้างสมรรถนะให้กับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งประชาชนให้สามารถตรวจสอบ ป้องกัน เฝ้าระวัง ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน	• จัดทำเครื่องมืออย่างง่ายสำหรับการจำแนกชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน	ทส. (สผ. อส.) วท. (อพวช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๑.๔๐
		• ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการให้สามารถจำแนกและรายงานการแพร่ระบาดของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่	กษ. (กรมประมง กรมวิชาการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๖.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		รุกรานได้ พร้อมทั้งสามารถกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น เหล่านั้นได้อย่างถูกวิธี	กรมปศุสัตว์) วท. (อพวช.)		
		• จัดทำช่องทางและสร้างเครือข่ายการแจ้งข้อมูลชนิด พันธุ์ต่างถิ่น	ทส. (สผ. อส. อสส. อสพ.) วท. (อพวช. สวทช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมชลประทาน)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๕.๐๐
		• สร้างกลุ่มเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญ นักวิจัย นักปฏิบัติที่ เกี่ยวข้องกับชนิดพันธุ์ต่างถิ่น	ทส. (อส. อสส. อสพ.) วท. (อพวช.) กษ. (กรมประมง กรมวิชาการเกษตร) ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืช โดยชีววิธีแห่งชาติ สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๐๐

๒.๕ แผนปฏิบัติการจัดการความปลอดภัยทางชีวภาพ

เป้าหมาย ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีการบังคับใช้กฎหมายและข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวกับการควบคุม ดูแลมิให้เกิดผลกระทบทางลบต่อความหลากหลายทางชีวภาพจากการใช้เทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่

ตัวชี้วัด มีเครื่องมือ กลไก สำหรับประเทศไทยในการกำกับดูแลด้านความปลอดภัยทางชีวภาพให้กับหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๒.๕.๑ ควบคุมดูแลมิให้เกิดผลกระทบทางลบต่อความหลากหลายทางชีวภาพจากการใช้เทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่	๒.๕.๑.๑ ทบทวน ปรับปรุง กรอบงานความปลอดภัยทางชีวภาพแห่งชาติปี ๒๕๕๐ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานในการใช้ประโยชน์และการควบคุมดูแลสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของประเทศ	• ศึกษาวิเคราะห์กรอบงานความปลอดภัยทางชีวภาพเพื่อควบคุมดูแลสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม (LMOs) ที่นำไปใช้โดยตรงเป็นอาหารคน หรืออาหารสัตว์ และกระบวนการแปรรูป	กษ. (กรมประมง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๐
		• การศึกษาเชิงนโยบาย/มาตรการ ควบคุมดูแลความปลอดภัยทางชีวภาพในการใช้ประโยชน์จุลินทรีย์ดัดแปลงพันธุกรรมที่ไม่ก่อโรคในสภาพควบคุมระดับอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับพันธกรณีพิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ	วท. (สวทช. ศช.)	๒๕๕๙	๑.๐๐
	๒.๕.๑.๒ พัฒนากลไกการประสานงานและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความปลอดภัยทางชีวภาพ เพื่อเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกประเทศ	• เพิ่มประสิทธิภาพและขยายเครือข่ายศูนย์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ (BCH)	ทส. (สผ.) วท. (ศช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์) สธ. (อย. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๒.๕.๑.๓ เสริมสร้างสมรรถนะด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ แก่หน่วยงานต่างๆ รวมทั้ง เอกชน และประชาชน	• พัฒนาประสิทธิภาพห้องปฏิบัติการเพื่อทดสอบความปลอดภัยทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม	วท. (ศช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง) สธ. (อย. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์) สถาบันวิจัย สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		• เพิ่มสมรรถนะสำหรับนักประเมินและวิเคราะห์ความเสี่ยงของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม	วท. (ศช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง) สธ. (อย.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• แผนงานการเสริมสร้างความรู้ด้านความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับนักวิชาการ นักวิจัยทั้งภาครัฐและเอกชน	วท. (ศช.)	๒๕๕๙	๒.๐๐
		• เสริมสร้างสมรรถนะด้านความปลอดภัยทางชีวภาพของห้องปฏิบัติการโครงการศูนย์นวัตกรรมการผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์	วท. (วว.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓๕๐.๐๐
	๒.๕.๑.๔ วางระบบแนวทางปฏิบัติในการกำกับดูแลการใช้สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และผลักดันให้มีการดำเนินการตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพของ	• ดำเนินการเพื่อบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพของเทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่ พ.ศ. .... และจัดทำกฎกระทรวง ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	ทส. (สผ.) วท. (ศช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง มกอช.)	๒๕๕๙	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	เทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่ พ.ศ.		สธ. (กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อย.) กค. (กรมศุลกากร)		
	๒.๕.๑.๕ การอนุรักษ์ตามพิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ และพิธีสารนาโงยา-กัวลาลัมเปอร์ว่าด้วยการรับผิดและชดใช้ตามพิธีสารคาร์ตาเฮนาฯ	<ul style="list-style-type: none"> • การให้สัตยาบันพิธีสารเสริมนาโงยากัวลาลัมเปอร์ว่าด้วยการรับผิดและชดใช้ตามพิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ • การจัดทำแนวทางปฏิบัติ/หลักเกณฑ์ในการพิจารณาประเมินความเสียหายตามบริบทของพิธีสารเสริมฯ 	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘	๐.๕๐
			ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	๓.๐๐
๒.๕.๒ ส่งเสริมความร่วมมือในการคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพและความปลอดภัยทางชีวภาพเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	๒.๕.๒.๑ จัดเตรียมกฎเกณฑ์และแนวทางในเรื่องการรับผิดและชดใช้เมื่อเกิดความเสียหายต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเป็นผลมาจากการขนส่ง การนำเข้า การดูแล และการใช้สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่เคลื่อนย้ายข้ามพรมแดน	• จัดทำแนวทางระมัดระวังล่วงหน้าด้านความปลอดภัยทางชีวภาพเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘	๒.๐๐
		• สนับสนุนการดำเนินงานตามแนวทางระมัดระวังล่วงหน้าในการเคลื่อนย้ายสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนอย่างปลอดภัย	ทส. (สผ.) วท. (ศช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง) สธ. (อย. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์)	๒๕๕๙	๑๕.๐๐

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ปกป้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศ และบริหารจัดการเพื่อเพิ่มพูนและแบ่งปันผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพโดยสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว

๓.๑ แผนปฏิบัติการปกป้องคุ้มครองทรัพยากรพันธุกรรม

- เป้าหมาย**
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีกลไกและบังคับใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ในหน่วยงานหลักของประเทศที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม เพื่อรองรับพันธกรณีของพิธีสารนาโงยา
  - ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ให้ครอบคลุมทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง
- ตัวชี้วัด**
- มีและใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ในหน่วยงานหลักของประเทศที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม
  - มีกลไกการดำเนินงานเพื่อรองรับพันธกรณีของพิธีสารนาโงยา
  - มีการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ที่ครอบคลุมทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๓.๑.๑ ปกป้องคุ้มครองแหล่ง และทรัพยากรพันธุกรรมในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ ทรัพยากรชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรม โดยเร่งรัดให้มีการจัดทำและปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกลไกในการเข้าถึง แบ่งปัน ผลประโยชน์ และติดตาม ตรวจสอบการใช้ทรัพยากร พันธุกรรม และภูมิปัญญา ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง	๓.๑.๑.๑ ศึกษาวิเคราะห์ และเตรียม ความ พร้อม ในการ ดำเนิน การ ให้ สัตยาบัน พิธีสารนาโงยาว่าด้วยการ เข้าถึง ทรัพยากร พันธุกรรม และการ แบ่งปัน ผลประโยชน์ ที่ได้จากการ ใช้ ทรัพยากร พันธุกรรม อย่าง ยุติธรรม และ เท่าเทียม	<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบและประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าเป็นภาคีพิธีสารนาโงยา รวมถึงความพร้อมของภาคส่วนต่างๆ ในการดำเนินงานตามพิธีสารนาโงยา 	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘	-
		<ul style="list-style-type: none"> จัดประชุมเผยแพร่สาระของพิธีสารนาโงยา แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคส่วนต่างๆ 	ทส. (สผ. อส. ปม. ทช. อสพ. อสส.) วท. (ศช. วว.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์) สธ. (กรมวิทยาศาสตร์ การแพทย์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
			สถาบันการศึกษา หน่วยวิจัย ต่างๆ		
			สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผน ไทยและการแพทย์ทางเลือก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	งบกองทุนภูมิ ปัญญาการแพทย์ แผนไทย
	๓.๑.๑.๒ เร่งรัดให้มีการจัดทำและ ปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกลไกในการ เข้าถึง แบ่งปันผลประโยชน์ และติดตาม ตรวจสอบการใช้ทรัพยากรพันธุกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อปกป้องและ คุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศ	• พัฒนาและปรับปรุงกลไก กฎระเบียบ และแนวทาง การดำเนินงานของภาคส่วนต่างๆ ให้สอดคล้องกับ พันธกรณีของพิธีสารนาโงยา	ทส. (สพ. อส. ปม. ทช. อสพ. อสส.) วท. (ศช. วว. สวทช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรม ปศุสัตว์ สวก.) สธ. (กรมวิทยาศาสตร์ การแพทย์) พณ. (กรมทรัพย์สินทางปัญญา) ศธ. (สกอ. สถาบันการศึกษา) วช. ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• พัฒนากลไกในการเข้าถึง แบ่งปันผลประโยชน์ และติดตามตรวจสอบการใช้วัสดุชีวภาพ	วท. (สวทช. ศช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๐
			สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผน ไทยและการแพทย์ทางเลือก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	งบกองทุนภูมิ ปัญญาการแพทย์ แผนไทย

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาวิเคราะห์และทบทวนกฎระเบียบและกลไกที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำมาตรการเชิงนโยบาย กฎหมายและองค์การ ที่สอดคล้องกับพันธกรณีของพิธีสารนาโงยาฯ 	ทส. (สผ. อส. ปม. ทช. อสพ. อสส.) วท. (ศช. วว.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์) ศธ. (สกอ.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๙.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติที่ดี หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและข้อตกลงในการแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรชีวภาพ 	ทส. (สผ. อส. ปม. ทช. อสพ. อสส.) วท. (ศช. วว.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์) สถาบันการศึกษา หน่วยงานวิจัยต่างๆ ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษา พัฒนา และปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ให้ครอบคลุมทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง 	ทส. (สผ. อส.) กษ. (กรมปศุสัตว์) สธ. (กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๓.๑.๑.๓ บูรณาการหลักการและเงื่อนไขการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างยุติธรรมและเท่าเทียมเข้าไปอยู่ในแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมและผลักดันการบังคับใช้ระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าถึงและการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔ ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		<ul style="list-style-type: none"> จัดทำระเบียบและกลไกเรื่องการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพระดับหน่วยงานให้เป็นไปตามพันธกรณีของพิธีสารนาโงยาฯ และระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าถึงและการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔ 	ทส. (สผ.อส.ปม.ทช.อสพ. อสส.) วท. (ศช. วว.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผน ไทยและการแพทย์ทางเลือก กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> เสริมสร้างสมรรถนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามพันธกรณีของพิธีสารนาโงยาฯ และระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าถึงและการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔ 	ทส. (สผ. อส. ปม. ทช. อสพ. อสส.) วท. (ศช. วว. สวทช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ สวก.) สธ. (กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์) พณ. (กรมทรัพย์สินทางปัญญา) ศธ. (สกอ.) สถาบันการศึกษา วช. ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
			สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	งบกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

๓.๒ แผนปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ

เป้าหมาย ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เพิ่มสมรรถนะในการแข่งขันของประเทศบนพื้นฐานของความหลากหลายทางชีวภาพ

- ตัวชี้วัด
- เพิ่มสมรรถนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพจากฐานความหลากหลายทางชีวภาพ
  - มีระบบฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๓.๒.๑ ส่งเสริมการวิจัยเพื่อเพิ่มมูลค่า	๓.๒.๑.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยทรัพยากรชีวภาพ ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรชีวภาพที่มีอยู่ โดยอาศัยองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่	• การศึกษาความคุ้มค่า (มูลค่าทางเศรษฐกิจ) ที่เป็นผลจากการสนับสนุนผู้ประกอบการจากฐานชีวภาพ	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๘๐
		• ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาเขตพื้นเมืองอีสานเพื่ออนุรักษ์และเสริมสร้างมูลค่าเชิงพาณิชย์	วท. (วว.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๖๒.๒๗
		• ชุดโครงการความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากพืชสมุนไพร และจุลินทรีย์	วท. (วว.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๐๐
		• การวิจัยและพัฒนาไม้พะยุงเพื่อการปลูกป่าและใช้ประโยชน์	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๙๖
		• ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาการใช้ประโยชน์ของจุลินทรีย์ด้านปศุสัตว์เพื่อคุ้มครองพันธุ์กรรมปศุสัตว์และเพิ่มมูลค่าเชิงพาณิชย์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓๐.๐๐
		• วิจัยพัฒนาพืชเศรษฐกิจ: ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มันสำปะหลัง อ้อย ลำไย ทุเรียน มังคุด สับปะรด ถั่วเหลือง ส้มโอ มะพร้าว น้ำหอม พืชสมุนไพร พืชผักและเห็ด พืชไร่ และไม้ผลเศรษฐกิจอื่นๆ	กษ (กรมวิชาการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• วิจัยและพัฒนาพืชสวนอุตสาหกรรม	กษ (กรมวิชาการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๕.๐๐
		• วิจัยและพัฒนาพืชกลุ่มไม้ดอก ไม้ประดับ	กษ (กรมวิชาการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๕.๐๐
		• วิจัยศึกษาพืชทดแทนพลังงาน	กษ (กรมวิชาการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		• ศึกษาวิจัยและพัฒนาศักยภาพการใช้ประโยชน์ ทรัพยากรชีวภาพเชิงพาณิชย์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ ชุมชนท้องถิ่น	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๐.๐๐
		• การให้ทุนอุดหนุนกรอบงานวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนอง ความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานความ หลากหลายทางชีวภาพ	วช.	๒๕๕๘	-
		• การวิจัยและพัฒนาการใช้ประโยชน์ไม้ไผ่เพื่อการ พาณิชย์	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๖๐
		• การวิจัยเห็ดป่ากินได้ชนิดเอคโตไมคอร์ไรซา	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๒๒
		• การเพิ่มศักยภาพในการใช้ประโยชน์และเพิ่มมูลค่า ผลิตผลป่าไม้	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๖๔
		• การใช้ประโยชน์ไม้สน ๕ ชนิด ด้านพลังงานและ เคมีภัณฑ์	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๖๖
		• การพัฒนาระบบการเพาะเลี้ยงและการใช้ประโยชน์ ครั้ง	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๖๖

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• การเพิ่มมูลค่าเชิงเศรษฐกิจของไม้สนประดิพัทธ์ในอนาคต	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๘๖
		• การทดสอบพันธุ์กรรมและปรับปรุงพันธุ์ไม้ประดู่เพื่อการปลูกป่าเศรษฐกิจ	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๐๗
		• การวิจัยและพัฒนาไม้หอมแก่นจันทร์เพื่อการค้า	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๑๘
		• การจัดการสวนป่าสักอย่างยั่งยืนเพื่อเกษตรกร	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๙๔
		• การพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุกรรมของพันธุ์ไม้ยางรัก	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๔๐
		• การวิจัยและพัฒนาไม้ตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๖
		• การปรับปรุงพันธุ์ไม้สนประดิพัทธ์ ระยะที่ ๒ สำหรับการปลูกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจ	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๕๘
		• การศึกษาเชิงเศรษฐกิจด้านผลผลิตป่าไม้	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๓๘
		• การวิจัยและพัฒนาสวนป่าเชิงเศรษฐกิจและการใช้ไม้สวนป่าเพื่อชุมชนและอุตสาหกรรม	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๘.๔๒
๓.๒.๑.๒ ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนสำหรับการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์และพัฒนาการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	• การถ่ายทอดเทคโนโลยีจากการวิจัยประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพสู่ผู้ประกอบการ	วท. (วว.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-	

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๓.๒.๒ เสริมสร้างสมรรถนะในการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ	๓.๒.๒.๑ เสริมสร้างสมรรถนะในการพึ่งพาตนเองของชุมชนด้านเทคโนโลยีการผลิต และการตลาด ในการใช้ประโยชน์และการสร้างผลิตภัณฑ์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการพัฒนาบ่มเพาะวิสาหกิจชุมชน ธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมให้เข้มแข็งในการผลิตสินค้าและบริการให้ได้มาตรฐาน	• การผลิตสินค้าและบริการชุมชนคุณภาพและสร้างวิสาหกิจชีวภาพเข้มแข็ง	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๕.๕๐ (แผนการสร้าง ความเข้มแข็ง ชุมชน สพภ.)
		• โครงการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ OTOP ด้วยหลักสูตรการบริหารจัดการนโยบายและแผนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (วทน.) ๕ ภูมิภาค	วท. (วว.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓๓๒.๐๐
		• การพัฒนาส่งเสริมอาชีพจากการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของสัตว์พื้นเมือง ผลิตเป็นสินค้าและบริการชุมชนต่อยอดเป็นเชิงธุรกิจ	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• ศึกษาพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากทรัพยากรชีวภาพทางด้านปศุสัตว์เชิงพาณิชย์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• การขึ้นทะเบียนพันธุ์สัตว์พื้นเมืองประจำถิ่น	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๖.๑๖
		• โครงการพัฒนาสัตว์เลี้ยงไทย	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๒๖
	๓.๒.๒.๒ พัฒนาสมรรถนะในการแข่งขันของประเทศโดยการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นฐานการผลิต การบริโภคสีเขียว การสร้างนวัตกรรม และการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ	• ศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะ และดำเนินการด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ /พัฒนาโลก ภูม ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๗.๒๐ (แผนงานส่งเสริม ธุรกิจจากฐาน ชีวภาพ สพภ.)
		• การพัฒนาตรารับรองและการรับรองผลิตภัณฑ์ชีวภาพ (Bioeconomy)	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๗.๖๘ (แผนการสร้าง ความเข้มแข็งชุมชน สพภ.)

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• โครงการศูนย์พัฒนาและส่งเสริมธุรกิจการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๒.๐๐ (แผนงานส่งเสริมธุรกิจจากฐานชีวภาพ สพภ.)
		• ศึกษานโยบายและจัดทำข้อเสนอที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมของสินค้าชีวภาพทั้งในและต่างประเทศ	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๙๐ (แผนงานส่งเสริมธุรกิจจากฐานชีวภาพ สพภ.)
		• การพัฒนาจับคู่ธุรกิจ และการศึกษาเพื่อพัฒนาสินค้าและบริการโดยความร่วมมือกับเอกชน/ผู้ประกอบการ สถาบันการศึกษา บริการให้คำปรึกษาและบ่มเพาะธุรกิจ	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๐.๘๓ (แผนงานส่งเสริมธุรกิจจากฐานชีวภาพ สพภ.)
		• ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสัตว์ป่า	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๐.๘๓ (แผนงานส่งเสริมธุรกิจจากฐานชีวภาพ สพภ.)
		• การสร้างพันธมิตรและความร่วมมือกับต่างประเทศในการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓๐.๗๔ (แผนงานส่งเสริมธุรกิจจากฐานชีวภาพ สพภ.)

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการศูนย์ความเป็นเลิศในการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ 	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๗๕.๐๐ (แผนการสร้าง ความเข้มแข็ง ชุมชน สพภ.)
	๓.๒.๒.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีชีวภาพในอุตสาหกรรมต่างๆ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเกษตร รวมถึงการนำนวัตกรรมมาใช้ทดแทนการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> จัดตั้งและดูแลศูนย์ชีววัสดุประเทศไทย Thailand Bioresource Research Center (TBRC) 	วท. (สวทช. ศช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๕.๐๐
<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีชีวภาพเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในเชิงพาณิชย์ 		วท. (ศช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร) สธ. (อย.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐	
<ul style="list-style-type: none"> โครงการศูนย์นวัตกรรมการผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ 		วท. (วว.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๔๐.๐๐	
<ul style="list-style-type: none"> การศึกษาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมฐานชีวภาพ (Bio-based Industry) ของประเทศไทย 		วท. (สวทน. สวทช. ศช.)	๒๕๕๘	๐.๕๕	
๓.๒.๓ พัฒนารฐานข้อมูลและองค์ความรู้	๓.๒.๓.๑ พัฒนารฐานข้อมูล	<ul style="list-style-type: none"> การบูรณาการเครือข่ายสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น (Bio Gang) 	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓๐.๔๐
		<ul style="list-style-type: none"> จัดทำสารานุกรมภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยและบัญชีรายการทรัพย์สินชีวภาพเพื่อเผยแพร่ 	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔๕.๖๐
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการพัฒนาศูนย์กลางข้อมูลเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพแห่งชาติ (National Bio-Economy Database Clearing House) 	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๖๖๔.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๓.๒.๓.๒ ศึกษาเพื่อการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้/ภูมิปัญญา	<ul style="list-style-type: none"> โครงการศึกษาพัฒนาต่อยอดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์ โครงการศึกษาตลาดสินค้าผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ (ในประเทศ/ต่างประเทศ) 	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๙	๖๐.๐๐
				๒๕๕๙	๑๒.๐๐
	<ul style="list-style-type: none"> โครงการแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากพืชวงศ์ขิง-ข่า การใช้ประโยชน์พืชสกุลมหาหงส์ เพื่อพัฒนาเป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง และผลิตภัณฑ์ด้านการอีกเสบ 	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘	๑.๙๙	
๓.๒.๓.๓ ส่งเสริมการเรียนรู้		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาและจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นในเมือง โครงการพัฒนาสถาบันเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio-Economy Academy) เพื่อฝึกอบรมและแลกเปลี่ยนความรู้ในการประกอบธุรกิจชีวภาพ 	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๔.๘๐
			ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาการองค์ความรู้และระบบฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นมาตรฐานสากล

๔.๑ แผนปฏิบัติการจัดการองค์ความรู้และฐานข้อมูล

เป้าหมาย ๑. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีการจัดการองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดนโยบายและแผนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
 ๒. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีกลไกในการบูรณาการและเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 ๓. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีองค์กรกลางในการขับเคลื่อนและใช้ประโยชน์ฐานข้อมูลที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัด ๑. มีระบบฐานข้อมูลทางวิทยาศาสตร์สนับสนุนการกำหนดนโยบายและแผนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
 ๒. สัดส่วนนักอนุกรมวิธานประจำอยู่ในหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มขึ้น
 ๓. มีกลไกในการบูรณาการและเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
 ๔. มีองค์กรกลางในการขับเคลื่อนและใช้ประโยชน์ฐานข้อมูลที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๔.๑.๑ ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพรวมถึงการประยุกต์ใช้และถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	๔.๑.๑.๑ จัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคอาเซียนในการส่งเสริม เผยแพร่ และพัฒนาองค์ความรู้และบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงอนุกรมวิธาน	• ศึกษา กำหนดแนวทางและแผนงานในการจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพให้ครอบคลุมการพัฒนาองค์ความรู้บุคลากร การเผยแพร่ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึง พัฒนาความรู้ด้านอนุกรมวิธานและฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.) กษ. วท. (วว. สวทช. สวทน.) สธ. ศธ.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• โครงการคลังทรัพยากรชีวภาพและวัสดุวิจัย เทคโนโลยีชีวภาพ	วท. (วว.)	๒๕๕๘	๙.๕๐
	๔.๑.๑.๒ ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะบุคลากรนักวิจัย และนักอนุกรมวิธาน ด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้ทัดเทียมกับนานาชาติ	• ผลิตนักวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับปริญญาตรี-โท-เอก	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		• อบรมบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดำเนินงานอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สส.) วท. (สวทช.) กษ. (กรมพัฒนาที่ดิน กรมปศุสัตว์ กรมประมง) ศธ.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• อบรมเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติว่าด้วยการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สส. อส. ปม.) วท. กษ.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• จัดฝึกอบรมบุคลากรในการสำรวจและติดตามตรวจสอบความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ. อส.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• จัดอบรมหลักสูตร International Certificate Course on Biodiversity Monitoring and Management	อสพ. สถาบันการศึกษา (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• ผลักดันให้เกิดการเพิ่มส่วนงานและตำแหน่งนักอนุกรมวิธานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและให้งาน	สำนักงาน กพ.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<p>อนุกรมวิธานเป็นวิชาชีพพิเศษเป็นสาขาขาดแคลนโดยได้รับค่าตอบแทนพิเศษสำหรับวิชาชีพ</p>			
		<p>• จัดสรรทุนเล่าเรียนสาขาอนุกรมวิธานตามความต้องการของหน่วยงาน</p> <p>-อนุกรมวิธานไลเคน</p>	<p>ทส. (อส.) วท. กษ. (กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมประมง) สำนักงาน กพ. สถาบันการศึกษา</p> <p>สถาบันการศึกษา</p>	<p>๒๕๕๘-๒๕๕๙</p> <p>๒๕๕๘-๒๕๕๙</p>	<p>-</p> <p>๒.๐๐</p>
		<p>• จัดสรรทุนฝึกอบรมและดูงานด้านอนุกรมวิธานอย่างต่อเนื่อง</p> <p>-อนุกรมวิธานไลเคน</p>	<p>ทส. (อส.) วท. (อพวช.) กษ. (กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมประมง) สถาบันการศึกษา</p>	<p>๒๕๕๘-๒๕๕๙</p>	<p>๒.๐๐</p>
		<p>• ฝึกอบรมหลักสูตรประกาศนียบัตรเพื่อใช้ความรู้ด้านอนุกรมวิธานสำหรับปฏิบัติงาน</p> <p>-โครงการเสริมสร้างสมรรถนะพนักงานด้าน Application of International Environmental Law</p>	<p>ทส. (อสพ.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร)</p>	<p>๒๕๕๘-๒๕๕๙</p>	<p>๓.๕๐</p>

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		: Biodiversity - ฝึกอบรมอนุกรมวิธานสำหรับปฏิบัติงาน (Advance Taxonomy) พืช/แมลง	ทส. (อสพ. อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๕๐
		• เสริมสร้างสมรรถนะ นักอนุกรมวิธานแมลงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ - การอบรมนักอนุกรมวิธานแมลงในวงศ์ Scolytidae, Empididae	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๙	๑.๐๐
		• ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ภาคสนามเป็นนักอนุกรมวิธานสมทบ - อนุกรมวิธานไลเคน	ทส. (อส.) มท. (อปท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๒๕
		• ฝึกอบรมและส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นเป็นนักอนุกรมวิธานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเพณี	มท. (อปท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๒๐
		• จัดอบรมเชิงปฏิบัติการอนุกรมวิธานพืชเบื้องต้น (Principle Taxonomy) และการระบุชนิดพืช (Plant Identification)	ทส. (สพ. อส. อสพ.) วท. (อพวช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐
	๔.๑.๑.๓ สนับสนุนการดำเนินงานและผลักดันการจัดตั้งและเพิ่มสมรรถนะพิพิธภัณฑ์และธนาคารเชื้อพันธุ์ พืช สัตว์ และจุลินทรีย์ให้เป็นมาตรฐานสากล	• พัฒนาการพิพิธภัณฑ์แมลงของ อสพ. ระยะที่ ๑	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• จัดสร้างพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาพืช และสัตว์ทะเลฝั่งอ่าวไทย จังหวัดระยอง	ทส. (ทช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๗๕.๐๐
		• ศูนย์ข้อมูลทรัพยากรพืชและสัตว์ทะเล	ทส. (ทช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๔.๑.๑.๔ เสริมสร้างสมรรถนะสถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน ชุมชนท้องถิ่น และเครือข่าย ใน การศึกษา สํารวจ และจัดเก็บข้อมูล ความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิ ปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ชนิดพันธุ์ พืช พันธุ์สัตว์ พื้นที่สีเขียวและระบบ นิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำในเขตเมือง เพื่อให้ ทราบถึงสถานภาพความหลากหลายทาง ชีวภาพในพื้นที่	• จัดฝึกอบรมบุคลากรในการศึกษา สํารวจ และติดตาม ตรวจสอบความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ. อส.) วท. (อพวช.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• จัดทำคู่มือการติดตามตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงความ หลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๒๐
		• จัดทำคู่มืออนุกรมวิธานท้องถิ่น	วท. (อพวช.) มท.(อปท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๒๕
		• จัดทำคู่มือแนะนำแมลงที่พบในสวนพฤกษศาสตร์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๐
	๔.๑.๑.๕ ส่งเสริมการศึกษาวิจัยด้าน ความหลากหลายทางชีวภาพ และ อนุกรมวิธาน	• จัดทำ Fauna of Thailand (เน้นกลุ่มสิ่งมีชีวิตที่ได้รับ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ)	ทส.(ทช.) วท.(อพวช.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		- Coral of Thailand	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๐๐
		- Flora of Thailand	ทส. (อสพ.)		
		• จัดทำทะเบียนรายการชื่อชนิดพันธุ์สิ่งมีชีวิตในประเทศไทย (Checklist)	ทส. (สผ.) วท. (อพวช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• ดำเนินแผนงานวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพใน พื้นที่กลุ่มป่าภูเขียว-น้ำหนาว	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๖๐.๐๐
		• โครงการศึกษาวิจัยประเด็นปัญหาสำคัญ (Hot Issues) ที่เกี่ยวกับการคุกคามชนิดพันธุ์ที่สำคัญในระบบนิเวศต่างๆ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการวิจัยด้านอนุกรมวิธานในระบบนิเวศที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง พื้นที่อ่อนไหว และพื้นที่วิกฤตทางความหลากหลายทางชีวภาพ <ul style="list-style-type: none"> -อนุกรมวิธานไส้เดือนทะเล -อนุกรมวิธานไลเคน -อนุกรมวิธานของกลุ่มสัตว์เจาะไช (borer) ในระบบนิเวศแนวปะการัง -อนุกรมวิธานของโคพิพอดในระบบนิเวศชายฝั่งทะเล -อนุกรมวิธานพืชในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ - อนุกรมวิธานของไบรโอไฟต์และเฟิร์นบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง - อนุกรมวิธานของไบรโอไฟต์บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยเชียงดาว 	ทส. (สผ.) สถาบันการศึกษา ทส. (ทช.) สถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษา ทส. (อสพ.) สถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษา	 ๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘-๒๕๕๙	 ๔.๐๐ ๐.๕๐ ๕.๐๐ ๔.๐๐ ๕.๐๐ ๑.๐๐ ๑.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาและทบทวนอนุกรมวิธานพืชวงศ์บัวในประเทศไทย 	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘	๐.๒๕
		<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการวิจัยด้านอนุกรมวิธานในระบบนิเวศที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ได้แก่ ระบบนิเวศภูเขา ระบบนิเวศเกาะ 	ทส. (สผ. อส. ทช.) วท. (อพวช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการวิจัยด้านอนุกรมวิธานพืช สัตว์ และจุลินทรีย์ ในพื้นที่คุ้มครองทั่วประเทศ 	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการศึกษาเบื้องต้นด้านซิสเทมมาติกส์ในกลุ่มสิ่งมีชีวิตที่สำคัญ <ul style="list-style-type: none"> - ซิสเทมมาติกส์ของมอสส์ (moss) ในประเทศไทย 	วท. (อพวช.) สถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		- ชูสเต็มมาติกส์ของลิเวอร์เวิร์ต (liverwort) และ ฮอว์นเวิร์ต (hornwort) ในประเทศไทย	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐
		• ส่งเสริมการวิจัยด้านอนุกรมวิธานระดับจังหวัด	สถาบันการศึกษา มท. (กรมการปกครอง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
	๔.๑.๑.๖ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเป็นฐานในการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	• ศึกษาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีต่อระบบนิเวศแนวปะการังและหญ้าทะเล และมาตรการในการฟื้นฟูแนวปะการังและแหล่งหญ้าทะเลที่เสื่อมโทรม	ทส. (ทช.) สถาบันการศึกษา (มหาวิทยาลัยรามคำแหง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๘.๐๐
		• ศึกษาและจำแนกพื้นที่อ่อนไหวและระบบนิเวศสำคัญที่มีแนวโน้มได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และกำหนดแผนปฏิบัติการคุ้มครองและฟื้นฟู	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• ศึกษาผลกระทบต่อระบบนิเวศป่าไม้และสัตว์ป่าจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเตรียมมาตรการในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและการจัดการระบบนิเวศและสัตว์ป่าในอนาคต	ทส. (อส.)	๒๕๕๙	๑๕.๐๐
		• การวิจัยคาร์บอนในสวนป่าของประเทศไทยเพื่อแก้ไขภาวะโลกร้อน	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๕๐
		• สำรวจชนิดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์น้ำและพันธุ์ปศุสัตว์ที่มีความทนทานต่อสภาวะความแห้งแล้ง ความร้อนและน้ำท่วมขัง และคัดเลือกและเพาะเลี้ยงพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์น้ำ และพันธุ์ปศุสัตว์ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศที่หลากหลาย	กษ. (กรมประมง กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมการข้าว) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• ศึกษาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อระบบนิเวศเกษตร	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		• ศึกษาโรคพืชและแมลงศัตรูพืชที่อุบัติใหม่จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ทส. (สผ.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๘.๐๐
		• การใช้ประโยชน์ไม้วงศ์อบเชยในภาวะโลกร้อน	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๕๖
		• ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อการจัดการเมล็ดพันธุ์ไม้ป่า	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๒๖
		• การกักเก็บคาร์บอนของไม้เศรษฐกิจบางชนิด	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๓๔
		• แผนปฏิบัติการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศภาคปศุสัตว์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๓๓
	๔.๑.๑.๗ ส่งเสริมการประยุกต์ใช้และถ่ายทอดเทคโนโลยี รวมถึงเทคโนโลยีขั้นสูงและเทคโนโลยีพื้นบ้าน ในการอนุรักษ์ พันธุ์ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	• สำรวจและรวบรวมข้อมูลของการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ใช้อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	๓.๐๐
		• วิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญและความเหมาะสมของเทคโนโลยีพื้นบ้านเพื่อส่งเสริมให้ใช้อย่างเหมาะสมกับสภาพภูมินิเวศน์ และถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกรและเจ้าหน้าที่	กษ. (กรมส่งเสริมการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• ประเมินความต้องการการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านความหลากหลายทางชีวภาพจากหน่วยงานต่างๆ และจัดทำกรอบการดำเนินงานเพื่อเอื้ออำนวยการถ่ายทอดเทคโนโลยี ภายใต้สัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘	๑.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๔.๑.๒ พัฒนาและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นมาตรฐานสากล	๔.๑.๒.๑ ศึกษา สำรวจ รวบรวมและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพ พื้นที่คุ้มครอง และชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและใกล้สูญพันธุ์ของประเทศไทย (Thailand's Red Data) เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินการด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย	• ศึกษา สำรวจ และปรับปรุงสถานภาพชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและใกล้สูญพันธุ์ของประเทศไทย (Thailand's red data)	ทส. (สผ. อส. ทช.) วท. (อพวช.) กษ. (กรมประมง กรมวิชาการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐
		• จัดทำทะเบียนรายการสถานภาพชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามในประเทศไทยกลุ่มสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘	๕.๐๐
	๔.๑.๒.๒ จัดทำคลังข้อมูล (web portal) ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และทะเบียนรายการทรัพยากรชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องตามมาตรฐานสากลที่สามารถใช้ในการอ้างอิงและแสดงถึงแหล่งที่มาได้เพื่อปกป้องและคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศ	• สร้างและเผยแพร่คลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดทำนโยบายระดับชาติในเรื่อง pollinator, ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน และชนิดพันธุ์อพยพ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• จัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพระหว่างหน่วยงานภายใต้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการบริหารจัดการฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย	วท. (สวทช. อพวช. วว.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
	• จัดทำฐานข้อมูลจุลินทรีย์	สถาบันการศึกษา (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๔๕	

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> การพัฒนาปรับปรุงระบบฐานข้อมูลตามแบบ Darwin Core (Thai) เพื่อเชื่อมโยงระหว่างประเทศ 	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔๒.๕๐
	<p>๔.๑.๒.๓ ปรับปรุงและพัฒนาระบบและกลไกเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูล (Clearing House Mechanism) และองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้ง ฐานข้อมูลสถานภาพขอบเขต แนวกันชน และแผนที่พื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นปัจจุบันและสามารถเข้าถึงได้ในทุกระดับ และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงระบบข้อมูลสนับสนุน การตัดสินใจในเชิงนโยบาย</p>	<ul style="list-style-type: none"> ขยายการดำเนินกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพสู่สถาบันการศึกษา และหน่วยงานในภูมิภาคและจังหวัดและเชื่อมโยงเครือข่ายและกลไกฯ 	ทส. (สพ. สป.ทส.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> ธำรงรักษาเครือข่ายกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้มีความยั่งยืนเพื่อเป็นกลไกสนับสนุนการดำเนินงานความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศและสนับสนุนการติดตามการดำเนินงานภายใต้นโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน 	ทส. (สพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> จัดตั้งกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ (ABS-CH) ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร กฎเกณฑ์ งานวิจัยเรื่องการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ 	ทส. (สพ. ทช. อส. ปม.) กษ. (กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมประมง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๗.๕๐
		<ul style="list-style-type: none"> จัดทำและพัฒนาเว็บไซต์ความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ชุ่มน้ำและฐานข้อมูลพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศไทย 	ทส. (สพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก 	กษ. (กรมพัฒนาที่ดิน)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนหน่วยงาน สถาบันการศึกษาเผยแพร่ข้อมูลด้านอนุกรมวิธานผ่านกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร <ul style="list-style-type: none"> -อนุกรมวิธานไลเคน -อนุกรมวิธานเฟิร์น -อนุกรมวิธานไบรโอไฟท์ 	กษ. (กรมวิชาการเกษตร) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๓๕
		<ul style="list-style-type: none"> เผยแพร่ข้อมูลด้านอนุกรมวิธานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนพื้นเมืองและชุมชนท้องถิ่น 	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐
		<ul style="list-style-type: none"> โครงการถ่ายทอดความรู้ด้านพืชเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรพรรณพืชให้คงอยู่อย่างยั่งยืน (หลักสูตรนักพฤกษศาสตร์ท้องถิ่น หลักสูตรเชิงปฏิบัติการความหลากหลายทางชีวภาพด้านอนุกรมวิธานพืชเบื้องต้น และขั้นสูง การวาดภาพทางพฤกษศาสตร์ การถ่ายภาพทางพฤกษศาสตร์ หลักสูตรการอบรมให้ความรู้ทางพืชและสิ่งแวดล้อม หลักสูตรค่ายเยาวชนพิทักษ์สิ่งแวดล้อม และการจัดบรรยายทางวิชาการ 	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๗.๒๒
		<ul style="list-style-type: none"> จัดการภาพถ่ายและข้อมูลแมลงตัวอย่าง: ถ่ายภาพและพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อจัดการภาพและข้อมูลแมลงในพิพิธภัณฑ์ 	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๘๐
		<ul style="list-style-type: none"> แปลงข้อมูลและตัวอย่างแมลงของ Roger Beeveer ให้เป็นระบบดิจิทัล: ถ่ายภาพและจัดการข้อมูลแมลงตัวอย่าง 	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๘๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> • แปลงหนังสือรายชื่อแมลงและไรในประเทศไทยให้เป็นระบบดิจิทัล 	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๙	๐.๔๐
		<ul style="list-style-type: none"> • แปลงคู่มือการจัดทำป้ายสื่อความหมายของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง ในเส้นทางศึกษาธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้เป็นระบบดิจิทัล 	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๙	๐.๔๐

๔.๒ แผนปฏิบัติการสงวนรักษามิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมาย ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีข้อมูลและทะเบียนแห่งชาติเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้พื้นบ้านที่สนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัด จำนวนฐานข้อมูลและทะเบียนแห่งชาติเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้พื้นบ้านที่สนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ(ล้านบาท)
๔.๒.๑ ส่งเสริมและรักษามิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพโดยสนับสนุนให้มีการประยุกต์ใช้ ถ่ายทอด และพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง	๔.๒.๑.๑ จัดทำข้อมูล/ทะเบียนแห่งชาติของภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้พื้นบ้านที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ	• ศึกษา รวบรวม และจัดเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้พื้นบ้านที่ชุมชนใช้ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น	ทส. (สผ. ปม. ทช.) กษ. (กรมส่งเสริมการเกษตร) วธ. ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๙.๐๐
		• รวบรวมข้อมูลพืชที่ใช้ประโยชน์ในวัฒนธรรมประเพณีเพื่อกำหนดแนวทางดำเนินงานสำหรับพืชที่มีการใช้ประโยชน์มากและพืชที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้วและมีแนวโน้มสูญพันธุ์จากการไม่ได้ใช้ประโยชน์	ทส. (สผ.) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๕๐
		• โครงการพฤกษศาสตร์พื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ในภาคเหนือตอนบน	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘	๑.๑๐
		• โครงการพฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชาวชองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ(ล้านบาท)
		<ul style="list-style-type: none"> • โครงการศึกษาศักยภาพของพืชอาหารพื้นเมืองเพื่อนำมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เสริมสุขภาพ 	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๗	๑.๕๐
		<ul style="list-style-type: none"> • โครงการศึกษาศาสตร์เคมีในพืชสมุนไพรกลิ่นหอม 	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๒๐
	๔.๒.๑.๒ สนับสนุนการจัดทำข้อมูลและประยุกต์ใช้กลไกการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดเทคโนโลยี และความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น การประดิษฐ์คิดค้นใหม่ และวิถีปฏิบัติของชุมชนท้องถิ่นสำหรับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> • วิเคราะห์และจำแนกภูมิปัญญาท้องถิ่น ความรู้พื้นบ้าน การประดิษฐ์คิดค้นใหม่ และวิถีปฏิบัติของชุมชนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พร้อมจัดทำมาตรการเชิงนโยบายการบริหารจัดการ แนวทางปฏิบัติและคู่มือการดำเนินงานเพื่อเป็นกรณีตัวอย่างที่สามารถถ่ายทอดไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในระดับชุมชน ประเทศ และระหว่างประเทศ 	ทส. (สผ. ปม.) วธ. สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก)	๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐ งบกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
		<ul style="list-style-type: none"> • ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนระหว่างชุมชน และประเทศเพื่อให้เกิดผลสำเร็จในทางปฏิบัติ 	ทส. กษ. พณ. วธ. สธ. กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘-๒๕๕๙	- งบกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
	๔.๒.๑.๓ ส่งเสริมการดำรงรักษาระบบนิเวศที่ชุมชนที่ใช้ความรู้ที่สืบทอดตามธรรมเนียมประเพณี จัดการและดูแลมาเป็นเวลานานอย่างยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> • สำรวจจัดทำ Inventory ระบบนิเวศที่คล้ายคลึงกับซาโตยามา (Satoyama) และศึกษาวิถีชีวิตของชุมชนที่เกี่ยวข้อง • จัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการเพื่อดูแลคุ้มครองระบบนิเวศที่คล้ายคลึงกับซาโตยามา 	ทส. (สผ.) กษ. (กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร) ทส. (สผ.) ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘ ๒๕๕๘	๓.๐๐ ๑.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ(ล้านบาท)
	<p>๔.๒.๑.๔ ส่งเสริมและรักษาการใช้ประโยชน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้พื้นบ้านที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพให้คงอยู่และใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ดำรงรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้พื้นบ้านที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน <ul style="list-style-type: none"> -โครงการสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรรักษาในพื้นที่เขตอนุรักษ์ -โครงการสนับสนุนการสำรวจและศึกษาสมุนไพรรักษาในพื้นที่ถิ่นกำเนิด -โครงการความร่วมมือกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ คุ้มครอง ส่งเสริมและใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม 	<p>สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก)</p>	<p>๒๕๕๘-๒๕๕๙</p>	<p>งบกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย</p>

คำย่อ

กก.	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
กฟผ.	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
กค.	กระทรวงการคลัง
กต.	กระทรวงการต่างประเทศ
กษ.	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กท.	กระทรวงกลาโหม
คค.	กระทรวงคมนาคม
คพ.	กรมควบคุมมลพิษ
ทช.	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
ททท.	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
ทน.	กรมทรัพยากรน้ำ
ทส.	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ทสจ.	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
นร.	สำนักนายกรัฐมนตรี
ปม.	กรมป่าไม้
พณ.	กระทรวงพาณิชย์
มกอช.	สำนักงานมาตรฐานสินค้าและเกษตรและอาหารแห่งชาติ
มท.	กระทรวงมหาดไทย
วช.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
วท.	กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
วธ.	กระทรวงวัฒนธรรม
วว.	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
ศช.	ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ
ศธ.	กระทรวงศึกษาธิการ
สกว.	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
สกอ.	สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา
สงป.	สำนักงานประมง
สธ.	กระทรวงสาธารณสุข
สป.ทส.	สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สป.กษ.	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สผ.	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สพฐ.	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สพภ.	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

สวทช.	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
สวทน.	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ
สศช.	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สส.	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
สสภ.	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค
สสวท.	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
อก.	กระทรวงอุตสาหกรรม
อปท.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อพวช.	องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ
อย.	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
อส.	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
อสพ.	องค์การสวนพฤกษศาสตร์
อสส.	องค์การสวนสัตว์
ออป.	องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้